

Bijlage

Leidraad en algemene code van goede praktijk bagger- en ruimingsspecie

Inhoudsopgave

Woord vooraf	4
Leeswijzer	4
1 Algemeen wetgevend kader	6
1.1 Decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM)	6
1.2 De wet op de onbevaarbare waterlopen (wet van 28 december 1967 gewijzigd en aangevuld bij decreet van 21 april 1983), de wet op de polders (3 juni 1957), de wet op de wateringen (5 juli 1957), het algemeen politiereglement van de polders en wateringen (KB van 30 januari 1958)	6
1.3 Afvalstoffendecreet en VLAREA	7
1.4 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het besluit van de Vlaams Regering tot vaststelling van de nadere regels ter uitvoering van dit decreet	8
1.4.1 Algemeen	8
1.4.2 Bepalingen betreffende onderhoudsbagger- en ruimingswerken	9
1.5 Decreet integraal waterbeleid	18
1.6 Milieuvergunningdecreeet en het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM I)	18
1.6.1 Algemeen	18
1.6.2 VLAREM I in relatie tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie	19
1.7 Besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II)	22
1.7.1 Algemeen	22
1.7.2 VLAREM II in relatie tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie	22
1.8 Decreet betreffende de bodemsanering (25 februari 1995) en het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO, 27 maart 1996)	23
1.8.1 Algemeen	23
1.8.2 Het bodemsaneringsdecreeet en VLAREBO in relatie tot in-situ waterbodems	23
1.8.3 Het bodemsaneringsdecreeet en VLAREBO in relatie tot bagger-en ruimingsspecie	23
1.8.4 Het bodemsaneringsdecreeet en VLAREBO in relatie tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie	24
1.9 Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage	25
1.10 Wetgeving op ruimtelijke ordening	26
1.11 Besluit van de Vlaamse Regering houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones	26
2 Begrippen	27
2.1 Relevante definities	27
2.1.1 Milieuvergunningdecreeet	27
2.1.2 VLAREM II	27
2.1.3 Afvalstoffendecreeet	28
2.1.4 VLAREA	22
2.1.5 Bodemsaneringsdecreeet	30

2.1.6	VLAREBO – Hoofdstuk 10	30
2.1.7	Decreet integraal waterbeleid	30
2.1.8	Europese richtlijnen	31
2.2	Interpretatie en verduidelijking van enkele begrippen	33
2.2.1	Categorisering van bagger- en ruimingsspecie als afvalstof en de juridische verplichtingen	33
2.2.2	Gebruikscertificaat versus technisch verslag in waterbouwkundige werken	36
2.2.3	Vijfmeterstrook	37
3	Aanwending van bagger- en ruimingsspecie als secundaire grondstoffen - krachtlijnen van hoofdstuk IV van het VLAREA	38
3.1	Inleiding	38
3.2	Hergebruik van bagger- en ruimingsspecie conform het VLAREA	39
3.2.1	Voorwaarden met betrekking tot de aanwending van specie als bodem	40
3.2.2	Voorwaarden met betrekking tot de aanwending van specie als bouwstof	46
4	Bepalingen inzake monsterneming, analyse en toetsing	49
4.1	Vrijstellingsdrempel voor monsterneming en analyse	49
4.2	Doelstelling	50
4.3	Vooronderzoek	51
4.4	Bemonstering en monster conservering	51
4.4.1	Onbevaarbare waterlopen	51
4.4.2	Bevaarbare waterlopen	55
4.5	Analyse	58
4.5.1	Analysemethodes	58
4.5.2	Te analyseren parameters	58
4.5.3	Geldigheidsduur van de analyses	58
4.6	Toetsingsmethodiek normen	60
5	Bepalingen bij de oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie	62
5.1	Geldende normering bij oeverdeponie	62
5.2	Bepaling van de kadastrale werkzone bij oeverdeponie	62
5.3	Bepalingen bij de uitvoering van de feitelijke oeverdeponie	66
6	Bepalingen bij de on-site natuurlijke ontwatering en gecontroleerd afvoeren van specie	67
6.1	Regelgeving bij de on-site ontwatering van specie	67
6.2	Voorschriften bij de on-site ontwatering van specie	67
7	Procedure van noodruiming	69
7.1	Regelgeving bij de procedure van noodruiming	69
7.2	Voorschriften bij de uitvoering van noodruiming	69
Bijlage	Voorbeeld aanplakbiljet oeverdeponie	71

Woord vooraf

Op 30 april 2004 verscheen een herziening van het VLAREA in het Belgisch Staatsblad. Hoofdstuk IV van het herziene VLAREA heeft betrekking op het aanwenden van afvalstoffen als secundaire grondstoffen. Bagger- en ruimingsspecie worden volgens bijlage 4.1 van het VLAREA gecatalogeerd onder afvalstoffen die voor gebruik als secundaire grondstof in aanmerking komen. De concrete gebruiksmogelijkheden voor bagger- en ruimingsspecie zijn het gebruik in of als bouwstof en het gebruik als bodem. Indien bagger- en ruimingsspecie aangewend wordt als bodem wordt in het herziene VLAREA de koppeling gemaakt met de definities en voorwaarden die opgelegd worden voor het gebruik van uitgegraven bodem als bodem, zoals opgenomen in het VLAREBO.

Artikel 4.2.3.2 van het VLAREA koppelt aan het uitspreiden van bagger- en ruimingsspecie in een vijfmeterstrook langs de waterloop de voorwaarde van het naleven van een algemene code van goede praktijk, vast te stellen door de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu.

De algemene code van goede praktijk moet tegemoet komen aan volgende doelstellingen:

- een representatieve monsterneming en analyse van de bagger- en ruimingsspecie;
- een werkwijze voor het ontwateren en gecontroleerd afvoeren van specie die niet aan de normen voldoet, zodat betekenisvolle schade aan het milieu en verontreiniging van de bodem zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- een procedure voor noodruiming.

Verder leeft bij de waterloopbeheerders al enige tijd de vraag naar een praktische leidraad voor het omgaan met bagger- en ruimingsspecie. Zij worden als opdrachtgevend bestuur van bagger- en ruimingswerken immers geconfronteerd met een complex juridisch kader dat de waterloopbeheerders diverse administratieve verplichtingen oplegt.

Vanuit deze twee invalshoeken is het initiatief ontstaan, respectievelijk vanuit de afdeling Operationeel Waterbeheer van de VMM en vanuit de OVAM, om een document op te stellen met als doel de waterloopbeheerders een praktische leidraad aan te bieden bij de uitvoering van bagger- en ruimingswerken en tegelijkertijd invulling te geven aan de algemene code van goede praktijk die het VLAREA voorschrijft.

De de CIW-werkgroep bagger- en ruimingsspecie en een speciaal hiervoor opgerichte subwerkgroep werkte deze leidraad uit en zorgt – indien nodig – voor het up to date houden ervan.

Leeswijzer

Deze leidraad en algemene code van goede praktijk bagger- en ruimingsspecie wil zo praktisch mogelijk zijn en de lezer op een toegankelijke manier inzicht geven in de bepalingen die voor hem of haar van toepassing zijn.

Hoofdstukken 1 tot 3 van dit document geven een overzicht van de relevante regelgeving, de belangrijkste begrippen en de verschillende mogelijkheden om bagger- en ruimingsspecie nuttig toe te passen als secundaire grondstof, meer bepaald als bodem of als bouwstof.

Hoofdstukken 4 tot 7 geven invulling aan de algemene code van goede praktijk zoals bepaald in VLAREA.

Hoofdstuk 4 bevat de code van goede praktijk voor de representatieve monsterneming en analyse van de bagger- en ruimingsspecie. Hiermee wordt invulling gegeven aan artikel 4.2.3.2, §1, 1°, en artikel 4.2.3.2, §2, van het VLAREA.

Hoofdstuk 5 bevat de code van goede praktijk voor het uitspreiden op de oevers van ruimingsspecie. Dit hoofdstuk bevat onder meer de regeling omtrent de bepaling van de kadastrale werkzone bij oeverdeponie. Hiermee wordt een invulling gegeven aan artikel 4.2.3.2, §7, van het VLAREA.

In hoofdstuk 6 wordt de code van goede praktijk voor het on-site ontwateren en gecontroleerd afvoeren van specie die niet aan de normering voldoet gegeven. Deze code geeft een invulling aan artikel 4.2.3.2, §1, 2°, en artikel 4.2.3.2, §5, van het VLAREA.

Tot slot is in hoofdstuk 7 de procedure voor noodruiming en zoals voorzien in artikel 4.2.3.2, §8, van het VLAREA, uitgewerkt.

1 Algemeen wetgevend kader

1.1 Decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM)

Met het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) werden de basisbeginselen van het Vlaams milieubeleid wettelijk verankerd. Het decreet bepaalt hiermee een aantal uitgangspunten voor het milieubeleid met name:

- het beginsel van preventief handelen;
- het beginsel van de voorkeur voor brongerichte maatregelen;
- het beginsel dat de vervuiler betaalt;
- het voorzorgsbeginsel;
- het integratiebeginsel;
- het standstill-beginsel.

Doorheen deze code vormen het voorzorgsbeginsel en het standstill-beginsel de voornaamste uitgangsprincipes waarop de nadere bepalingen van deze code gebaseerd zijn.

Het voorzorgsbeginsel speelt een cruciale rol in het voeren van een preventief milieubeleid. Het betekent dat ernstige aanwijzingen over bepaalde potentiële gevaren voor het milieu volstaan om ze als een probleem te aanzien en dat een wetenschappelijke consensus niet afgewacht moet worden om een bepaalde handeling of activiteit te beschouwen als milieugevaarlijk.

Het standstill-beginsel houdt in dat de huidige milieukwaliteit niet verslechtert en dat natuurwaarden die gunstige voorwaarden kunnen opbrengen voor natuur beschermd worden voor toekomstige generaties.

1.2 De wet op de onbevaarbare waterlopen (wet van 28 december 1967 gewijzigd en aangevuld bij decreet van 21 april 1983), de wet op de polders (3 juni 1957), de wet op de wateringen (5 juli 1957), het algemeen politiereglement van de polders en wateringen (KB van 30 januari 1958)

Overeenkomstig artikel 6 van de wet op de onbevaarbare waterlopen worden de waterloopbeheerders onder andere belast met “het uitbaggeren van de waterloop tot op de vaste bodem, het wegruimen van aanspoelingen uit de waterloop op de bolle oevers en uitspringende hoeken, het reinigen van de doorgangen van de waterloop onder bruggen en overwelfde vakken”. Volgens deze wet kunnen onschadelijke ruimingsproducten op de aangelande percelen worden gedeponeerd binnen een strook van vijf meter vanaf de oever zonder dat schadevergoeding kan worden gevraagd. De specie moet gelijkmatig over beide oevers verspreid worden. De aangelanden zijn verplicht doorgang te verlenen en de specie te aanvaarden indien deze geen schadelijke stoffen bevat. Door de wijziging van deze wet bij decreet van 21 april 1983 moeten gedeponeerde ruimingsproducten die schadelijk zijn, onverwijld op kosten van de waterloopbeheerder worden verwijderd. Met de publicatie van het decreet integraal waterbeleid werd het begrip

'oeverzone' geïntroduceerd (zie ook §2.5). Om de oeverdeponie als herbruikmogelijkheid maximaal te behouden werd de wet van '67 gewijzigd zodat onschadelijk ruimingsproducten op de aangelande percelen gedeponieerd kunnen worden binnen een strook van vijf meter vanaf het einde van oeverzone zonder recht op schadevergoeding.

Op de polders en wateringen is het KB van 1958 (het algemeen politiereglement van de Polders en de Wateringen) van toepassing op alle onbevaarbare waterlopen met uitzondering van de 1ste categorie waterlopen die binnen de gebiedsomschrijving liggen dat beheerd worden door de Polders en Wateringen. Volgens artikel 6 van dit KB moeten de aangelanden de uit de waterlopen opgehaalde stoffen op hun gronden laten plaatsen.

1.3 Afvalstoffendecreet en VLAREA

Bagger- en ruimingsspecie zijn afvalstoffen en vallen derhalve onder het Afvalstoffendecreet en het VLAREA. In hoofdstuk IV van het VLAREA betreffende de aanwending van afvalstoffen als secundaire grondstof worden de bepalingen voor wat betreft het hergebruik van de afvalstoffen nader ingevuld. Het VLAREA stelt bovendien dat voor dit hergebruik een gebruikscertificaat vereist is (artikel 4.1.1, §3), behoudens in de gevallen waarbij de specie, die voldoet aan de geldende normering, op de oever gedeponieerd wordt mits naleving van de bepalingen van een code van goede praktijk.

In hoofdstuk IV van het VLAREA wordt bepaald dat bagger- en ruimingsspecie in aanmerking komen voor hetzij hergebruik als bodem, hetzij hergebruik in of als bouwstof (vormgegeven of niet-vormgegeven). Indien bagger- en ruimingsspecie aangewend worden als bodem, wordt de koppeling gemaakt met de grondverzetregeling van hoofdstuk XIII van het VLAREBO. Hierdoor wordt voor het hergebruik als bodem gewerkt met één normkader zodat het ontstaan van nieuwe bodemverontreiniging wordt voorkomen. Voor de aanwending van bagger- en ruimingsspecie in of als bouwstof worden in het VLAREA naast samenstellingsvoorwaarden ook immissiegrenswaarden voor de bouwstof gegeven. In hoofdstuk 3 van dit document worden de krachtlijnen van hoofdstuk IV van het VLAREA verduidelijkt.

Verder wordt in artikel 4.2.3.2 van het VLAREA verwezen naar een code van goede praktijk. Het betreft daarbij de representatieve monsterneming en analyse van bagger- en ruimingsspecie alsook het gebruik van specie binnen de vijfmeterzone (oeverdeponie). Voor deze laatste toepassing stelt het VLAREA bijkomend dat - indien de kwaliteit van de specie dit toelaat - een gebruikscertificaat niet verplicht is wanneer de oeverdeponie gebeurt volgens een door de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu, goedgekeurde code van goede praktijk. Dit document voorziet in deze vereiste code. De hoofdstukken 4 tot 7 van dit document bepalen de nadere regels die in acht genomen moeten worden bij de monsterneming en analyse van specie en bij de tijdelijke en permanente oeverdeponie.

1.4 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels ter uitvoering van dit decreet

1.4.1 Algemeen

Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna decreet Natuurbehoud) en het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998 zijn van belang voor de waterloopbeheerders omwille van de voorwaarden die de Vlaamse Regering hiermee uitvaardigt voor het wijzigen van vegetatie en kleine landschapselementen (KLE). In deze wetgeving worden KLE gedefinieerd als lijn- of puntvormige elementen met inbegrip van de bijhorende vegetaties waarvan het uitzicht, de structuur of de aard al dan niet het resultaat zijn van menselijk handelen en die deel uitmaken van de natuur. Als voorbeelden van KLE vermeldt de wetgever vervolgens onder meer de dijken, waterlopen en perceelsrandbegroeiingen. Behoren, gelet op de definitie, bijvoorbeeld eveneens tot de KLE: de houtachtige beplantingen op de waterwegbermen of langs de waterlopen, dijken of taluds, evenals de vegetatie van de waterlopen zelf. Het begrip vegetatie heeft de wetgever niet gedefinieerd. Het verwijst grosso modo naar vlakvormige natuur, voor zover die dus niet behoort tot het KLE zelf. Allerhande graslanden, heide, bossen, ... naast de dijken, waterwegbermen en waterlopen zijn dus te beschouwen als vegetatie.

Buiten het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), dat bestaat uit Grote Eenheden Natuur (GEN) en Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO), geldt het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998 dat bepaalt dat voor het wijzigen van vegetatie en van KLE een natuurvergunningsplicht of een meldingsplicht geldt, althans binnen bepaalde ruimtelijke bestemmingen of andere gebiedscategorieën. Voor de wijziging van sommige vegetaties of KLE (zie verder) geldt echter een verbod en geen natuurvergunnings- of meldingsplicht (art. 7 van het besluit). Dit verbod geldt, op twee uitzonderingen na (historisch permanent grasland en poelen), ongeacht de ruimtelijke bestemming. Het is echter een relatief verbod, d.w.z. dat er een ontheffing voor kan worden aangevraagd.

De omzendbrief LNW/98/01 (B.S. 17 februari 1999) gaat nader in op de voorwaarden en vervat in bijlage 1 een code van goede natuurpraktijk voor het wijzigen van deze vegetatie en van KLE. In onderstaande paragrafen worden de bepalingen van het decreet Natuurbehoud slechts beperkt toegelicht. Alleen de bepalingen die relevant zijn bij het uitvoeren van onderhoudsbagger- en ruimingswerken worden in deze code overgenomen.

Het uitvoeringsbesluit bepaalt dat de verboden, de natuurvergunningsplicht of de meldingsplicht voor activiteiten die leiden tot de wijziging van vegetaties of van KLE niet gelden voor normale onderhoudswerken, voor zover voldaan is aan de zorgplicht van art. 14 van het decreet. Grotere waterbouwkundige werken zoals verbredingen, verleggingen of verdiepingen van waterlopen evenals de aanleg van faunapassages, plasbermen, wachtbekkens, vispaaiplaatsen vallen buiten deze uitzondering en zijn in beginsel onderworpen aan de natuurvergunnings- of meldingsplicht, voor zover zij zich situeren binnen het ruimtelijk toepassingsgebied van deze verplichting. Gaan dergelijke grotere werken gepaard met een wijziging van een in art. 7 van het besluit genoemde vegetatie, dan zijn zij daarentegen in beginsel onderworpen aan het verbod op wijziging van vegetatie en KLE.

In deze code zal niet verder ingegaan worden op de wettelijke verplichtingen die, conform het decreet op het natuurbehoud, gekoppeld zijn aan de uitvoering van deze werken.

Naast de voor normale onderhoudswerken geldende uitzondering op de natuurvergunningsplicht, de meldingsplicht en verbodsregeling van het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998, gelden nog andere uitzonderingen. Om die reden werd hiervoor telkens gesteld dat er *in beginsel* een natuurvergunningsplicht, meldingsplicht of (relatief) verbod geldt op wijziging van vegetatie of KLE. Een andere belangrijke uitzondering geldt wanneer de werken tot wijziging van vegetatie of KLE worden uitgevoerd op basis van een regelmatige stedenbouwkundige vergunning na advies van afdeling Natuur (thans ANB) en voor zover voldaan is aan art. 16 van het decreet Natuurbehoud (tegenaan van vermijdbare schade). Ook deze uitzondering geldt bovendien slechts voor zover voldaan wordt aan de zorgplicht van art. 14 van het decreet Natuurbehoud.

Indien de bagger- of ruimingswerken zich situeren in het VEN en gepaard gaan met een vegetatiewijziging, een reliëfwijziging, een grondwaterpeilverlaging, een versterking van de bestaande ont- of afwatering, of een wijziging van de structuur van de waterloop, geldt echter niet de hiervoor vermelde regeling. In dat geval geldt wel het verbod op vegetatiewijziging, wijziging KLE, reliëfwijziging etc. van art. 25, § 3, van het decreet Natuurbehoud. Hierop zijn echter een aantal algemene ontheffingen toegestaan bij besluit van de Vlaamse Regering van 21 november 2003 houdende algemene maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbeleid (het zgn. Maatregelenbesluit). Meer bepaald wordt in artikel 25 van dit besluit een algemene ontheffing verleend voor het normaal onderhoud van bestaande waterwegen (de bevaarbare waterlopen) met hun aanhorigheden. Andere ontheffingen kunnen aangevraagd worden volgens de procedure van het Maatregelenbesluit. Dit besluit bepaalt tevens dat wanneer de afdeling Natuur (thans het ANB) voor diezelfde activiteit een positief advies heeft verleend in het kader van een aanvraag tot machtiging of vergunning (bijv. een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag), dat advies als ontheffing geldt, op voorwaarde dat de verleende machtiging of vergunning het advies en de eventueel opgelegde voorwaarden heeft nageleefd.

Bovendien dient opgemerkt dat artikel 7 van het Maatregelenbesluit stelt dat in elk gebied dat behoort tot de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden of de ermee vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of op de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, het VEN, het IVON en de speciale beschermingszones, elke administratieve overheid gehouden is de habitats van bijlage 1 van het decreet Natuurbehoud en de historisch permanente graslanden, vennen en heiden, moerassen en waterrijke gebieden, duinvegetaties en struwelen en kleine landschapselementen, die voorkomen op gronden waarover zij enig recht van beheer uitoefenen, de instandhouding te realiseren. Deze verplichting geldt eveneens voor de terreinen in het VEN die de administratieve overheid in eigendom heeft, maar waarvan ze het beheer heeft overgedragen na de inwerkingtreding van het besluit of voor de terreinen in een speciale beschermingszone waarvan ze het beheer heeft overgedragen na 5 juni 1994.

1.4.2 Bepalingen betreffende onderhoudsbagger- en ruimingswerken

De natuurbehoudsregelgeving voorziet een aantal uitzonderingen en ontheffingen voor normale onderhoudswerken. Normale onderhoudswerken aan waterlopen zijn

volgens de code van goede natuurpraktijk* activiteiten die gericht zijn op het behoud van de watervoerende en nautische functie en de ecologische kwaliteit. Onder 1.4.3 wordt dieper ingegaan op wat normale onderhoudsbagger- en ruimingswerken zijn aan waterwegen en onbevaarbare waterlopen.

Indien een activiteit niet kan worden beschouwd als normaal onderhoud, dan volgt hieruit dat in beginsel een natuurvergunning zal moeten aangevraagd worden, een melding zal moeten worden gedaan, of een ontheffing op het verbod op wijziging van welbepaalde vegetatie of KLE zal moeten worden aangevraagd. Dit geldt uiteraard slechts indien (1) men zich binnen het toepassingsgebied van de natuurvergunningsplicht of meldingsplicht voor wijziging van vegetatie of KLE, of van het verbod op wijziging van vegetatie en KLE bevindt; (2) de ruimings- of baggerwerken bijv. door (al dan niet tijdelijke) deponie van ruimings- of baggerspecie op de oever, *in casu* te beschouwen zijn als een wijziging van vegetatie of KLE; (3) geen enkele der andere uitzonderingen op die vergunnings- of meldingsplicht of op dat verbod van toepassing zou zijn (cf. de uitzondering van het voorhanden zijn van een stedenbouwkundige vergunning verleend na advies van ANB en met naleving van art. 16 decreet Natuurbehoud, en voorzover de zorgplicht wordt gerespecteerd).

Het ruimtelijk toepassingsgebied voor de natuurvergunningsplicht voor wijziging van vegetatie en KLE is sinds de wijziging van het decreet Natuurbehoud bij decreet van 19 juli 2002, vastgelegd in art. 13, §§ 4 en 5, van het decreet Natuurbehoud.

De **natuurvergunningsplicht voor wijziging van vegetatie** is bijgevolg van toepassing in volgende gebieden en zones:

- de groengebieden[†], de parkgebieden, de buffergebieden, de bosgebieden, de natuurontwikkelingsgebieden, de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of waarde, de agrarische gebieden met bijzondere waarde en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- de beschermde duingebieden, aangeduid krachtens art. 52 van de wet van 12 juli 1973, toegevoegd bij decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen;
- de speciale beschermingszones en de gebieden voorgesteld aan de Europese Commissie als gebied van communautair belang;
- de Ramsar-watergebieden (de waterrijke gebieden van internationale betekenis).

* Code van goede natuurpraktijk, bijlage 1 van de omzendbrief LNW/98/01 (B.S. 17 februari 1999), waarin voor de waterwegen moet worden toegevoegd dat de normale onderhoudswerken ook gericht zijn op het behoud van de nautische functie.

† Groengebieden omvatten: 1) natuurgebieden en 2) natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaatgebieden.

De **natuurvergunningsplicht voor wijziging van KLE** is bijgevolg van toepassing in volgende gebieden en zones:

- de zones en gebieden waar de natuurvergunningsplicht voor wijziging van vegetatie van toepassing is;
- de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden en de agrarische gebieden (effen geel), evenals de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- het IVON.

Het (relatieve) **verbod van het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998 op het wijzigen van vegetatie en KLE** geldt, zoals hoger reeds opgemerkt, ongeacht de ruimtelijke bestemming (op de twee eveneens reeds vermelde uitzonderingen na). Het geldt echter enkel voor welbepaalde, strikt te beschermen vegetaties en KLE. Het toepassingsgebied wordt nog steeds bepaald door art. 7 van het besluit van 23 juli 1998. Deze verbodsregeling geldt bijgevolg voor volgende wijzigingen van vegetatie en KLE:

- holle wegen;
- graten;
- bronnen;
- historisch permanent grasland (HPG) en poelen, voor zover het HPG of de poel ligt in een gebied met één van de volgende ruimtelijke bestemmingen: groengebied*, parkgebied, buffergebied of bosgebied;
- vennen en heiden, nader aangegeven in bijlage V van het besluit van 23 juli 1998;
- moerassen en waterrijke gebieden, nader aangegeven in bijlage V van het besluit van 23 juli 1998;
- duinvegetaties, nader aangegeven in bijlage V van het besluit van 23 juli 1998.

In de volgende gevallen is het wijzigen van vegetatie of KLE noch onderworpen aan de hiervoor besproken natuurvergunningsplicht, noch aan het eveneens hiervoor besproken verbod van art. 7 van het besluit van 23 juli 1998:

- wanneer het normale onderhoudswerken betreft;
- wanneer de activiteiten tot wijziging van vegetatie of KLE uitgevoerd worden op huiskavels van een vergunde woning en/of bedrijfsgebouw binnen een straal van maximaal 100 meter of maximaal 50 meter als het gaat om activiteiten binnen groen-, park-, buffer- of bosgebied op een maximale oppervlakte van 3 ha;
- wanneer de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een regelmatige stedenbouwkundige vergunning waarbij het advies van de afdeling Natuur (thans ANB) nageleefd wordt/is en voor zover de vergunningverlener art. 16 decreet Natuurbehoud heeft nageleefd;

* Groengebieden omvatten: 1) natuurgebieden en 2) natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaatgebieden.

- wanneer de activiteiten geregeld zijn in een goedgekeurd plan van volgende aard:
 - beheersplan voor natuurreservaten;
 - beheersplan voor bossen;
 - landinrichtingsplan dat uitgevoerd wordt door het landinrichtingscomité;
 - ruilverkavelingsplan dat uitgevoerd wordt door het ruilverkavelingscomité;
 - natuurinrichtingsproject;
 - beheersplan voor beschermde landschappen.

Het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998 bepaalt dat in deze gevallen wel steeds voldaan moet zijn aan de zorgplicht van art. 14 decreet Natuurbehoud. Dit artikel bepaalt dat diegene die de handelingen verricht of daartoe de opdracht verleent, en die weet of redelijkerwijze kan vermoeden dat de natuurelementen in de onmiddellijke omgeving daardoor kunnen worden vernietigd of ernstig geschaad, verplicht is om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijze van hem kunnen worden gevergd om de vernietiging of de schade te voorkomen, te beperken of indien dit niet mogelijk is, te herstellen.

Met verwijzing naar wat onder 1.4.1 dienaangaande is gesteld, moet er ten slotte aan herinnerd worden dat de natuurvergunningsplicht voor wijziging van vegetatie en KLE, als geregeld in art. 13, §§ 4 tot 6, van het decreet Natuurbehoud en in het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998, evenals het verbod tot wijziging van vegetatie en KLE, als geregeld in hetzelfde uitvoeringsbesluit, niet van toepassing zijn wat betreft de wijziging van vegetatie **in het VEN**. Zoals onder 1.4.1 opgemerkt, geldt daar de verbodsregeling van art. 25, § 3, van het decreet Natuurbehoud en de algemene en individuele ontheffingen zoals geregeld in het Maatregelenbesluit.

1.4.3 Normaal onderhoud betreffende bagger- en ruimingswerken

Waterwegen

Het normaal onderhoud van **waterwegen** gebeurt door middel van onderhoudsbaggerwerken, waarbij het sediment uit de waterweg wordt gehaald of binnen de waterweg wordt verplaatst. Dit sediment wordt niet op de oever gedeponeed. De bedoeling van normaal onderhoud van waterwegen is het herstellen van het gabariet van de waterweg. Dit gabariet is Europees vastgesteld door CEMT (Europese Conferentie van Ministers van Transport). De frequentie van dit onderhoud wordt bepaald in functie van de noodwendigheden, nautisch en/of hydraulisch. Hierbij wordt ook rekening gehouden met milieuhygiënische en ecologische aspecten. Meer in het bijzonder wordt steeds rekening gehouden met de zorgplicht zoals bepaald in artikel 14 van het decreet natuurbehoud en in Speciale Beschermingszones met de gunstige staat van instandhouding van de betrokken habitats en soorten.

Onbevaarbare waterlopen

a. Oppervlakkige ruiming

De oppervlakkige ruiming omvat het wegnemen ,volgens de vigerende wetgeving, van allerlei

ongewenste materialen en voorwerpen (ongeacht hun volume) zoals afval, vuil, afbraakmaterialen,

schroot, grove plantenresten, takken, boomstukken, enz., die:

- los of onder de vorm van opstoppingen aanwezig zijn in de doorgangen van de waterloop onder de bruggen en de overwelfde vakken;
- de werking van de aanwezige kunstwerken op de waterloop belemmeren, zoals verlaten, bodemvallen, watervangen, krooshekkens, enz.;
- los of onder de vorm van opstoppingen binnen de bedding van de open gedeelten van de waterloop liggen;
- aan het wateroppervlak drijven.

b. Grondige ruiming

Een grondige ruiming valt onder de normale onderhoudswerken.

De grondige ruiming omvat:

- het uitvoeren van de oppervlakkige ruiming (cf.a.),
- het verwijderen van het slib of sediment op de bodem en de taluds van de open waterloopgedeelten, met inbegrip van allerlei ongewenste materialen en voorwerpen (ongeacht hun volume) zoals afval, vuil, afbraakmaterialen, schroot, grove plantenresten, takken, boomstukken, enz. die zich in het slib of sediment bevinden. De verwijdering gebeurt maximaal tot op de vaste bodem.

In volgende gebieden echter behoort een grondige ruiming niet tot de normale onderhoudswerken:

- *Groene gebieden*: de groengebieden ^{*}, de parkgebieden, de buffergebieden, de bosgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- *Groengele gebieden*: de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of waarde, de agrarische gebieden met bijzondere waarde en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- *Beschermde duingebieden*: de beschermde duingebieden, aangeduid krachtens art. 52 van de wet van 12 juli 1973, toegevoegd bij decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen;

* Groengebieden omvatten: 1) natuurgebieden en 2) natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaatgebieden.

- **SBZ:** de speciale beschermingszones en de gebieden voorgesteld aan de Europese Commissie als gebied van communautair belang evenals de Ramsar-watergebieden;

c. Partiële grondige ruiming

Een partiële grondige ruiming gebeurt ten hoogste één keer per twee of drie jaar en dit via een toerbeurt waarbij men jaarlijks slechts een deel van het waterloopensysteem behandelt. Hier en daar spaart men ondiepe en vegetatierijke stukken.

De partiële grondige ruiming omvat:

- het uitvoeren van de oppervlakkige ruiming(cf.a.),
- het verwijderen van het slib of sediment op de bodem en de taluds van een deel van het open waterloopgedeelte, met inbegrip van allerlei ongewenste materialen en voorwerpen (ongeacht hun volume) zoals afval, vuil, afbraakmaterialen, schroot, grove plantenresten, takken, boomstukken, enz. die zich in het slib of sediment bevinden.

De verwijdering gebeurt maximaal tot op de vaste bodem en volgens het normaal aanwezige taludvlak, in de mate dat dit door het wegnemen van voormelde materialen mogelijk is. De ruiming wordt uitgevoerd over maximaal 75 % van de bodembreedte, gemeten in elk dwarsprofiel. Maximaal wordt hierbij gepoogd om de aanwezige structuurkenmerken (stroomkuilenpatroon, enz.) te behouden.

Een partiële grondige ruiming in Speciale Beschermingszones aangeduid voor een vissoort uit bijlage II van het decreet natuurbehoud en voor riviergebonden habitats kan niet beschouwd worden als normaal onderhoud.

d. De verwijdering, het neerleggen en/of het gelijkmatig openspreiden of het vervoer en het wegbrengen van ruimingsproducten

Het neerleggen en/of spreiden van de ruimingsproducten kan slechts voor volgende producten: ruimingsspecie, gemaaide plantendelen, houthaksel, takken en stamdelen.

Het neerleggen en/of spreiden van de voornoemde ruimingsproducten op de oevers kan bij toepassing van onderhavige code van goede praktijk gebeuren binnen de vijfmeterstrook gemeten vanaf het begin van de oeverzone, volgens de andere bepalingen van onderhavige code van goede praktijk.

Wanneer in deze zone historisch permanente graslanden, vennen en heiden, moerassen, duinvegetaties en struwelen en kleine landschapselementen of een vegetatie aanwezig is zoals vermeld in bijlage 1 van het decreet natuurbehoud,

* Neerleggen van specie buiten de vijfmeterstrook is niet à priori verboden, maar dan is wel een gebruikscertificaat vereist (cf. 3.2.1.2.) en moet daarenboven inzake vergoedingsplicht voor de aangelanden verwezen worden naar de wet van 28 december 1967 op de onbevaarbare waterlopen.

kan het neerleggen en/of spreiden van de voornoemde ruimingsproducten niet gebeuren en dienen deze ruimingsproducten afgevoerd te worden zonder de voornoemde vegetaties en kleine landschapselementen blijvende schade toe te brengen.

De ruimingsproducten moeten ontdaan zijn van afval, schroot, afbraakmaterialen, stenen met een afmeting groter dan 50 mm, grove plantenresten, enz. Ruimingsspecie, voldoende verkleinde gemaaide plantendelen of houthaksel kan worden opengespreid en geëgaliseerd. De maximum laagdikte (na ontwatering) bedraagt 10 cm t.o.v. het oorspronkelijk maaiveld.

Takken en stamdelen die niet hoeven afgevoerd te worden, kunnen worden gestapeld.

Alle andere ruimingsproducten worden altijd afgevoerd naar vergunde verwerkings- en/of stortplaatsen, rekening houdend met de wettelijke voorschriften.

1.4.4 Schematische weergave

In de bijgevoegde tabel wordt ten indicatieve titel bovenstaande toepassing van de regelgeving met betrekking tot het wijzigen van vegetaties en kleine landschapselementen in relatie tot het beheer van waterlopen zoals geregeld door het decreet natuurbehoud en zijn uitvoeringsbesluiten schematisch weergegeven.

Tabel 1 Schematische weergave van de natuurregelgeving met betrekking tot vegetatiewijziging

	Activiteit die vegetatie, KLE, reliëf en waterhuishouding <u>niet</u> wijzigt	Activiteit die vegetatie, KLE, reliëf en waterhuishouding <u>wel</u> wijzigt							
		Normaal onderhoud Waterwegen	Normaal onderhoud onbevaarbare waterlopen	Geen normaal onderhoud					
				Activiteit reeds goedgekeurd in beheerplan of bouwvergunning met positief advies ANB	Activiteit <u>niet</u> goedgekeurd in beheerplan of bouwvergunning met positief advies ANB	Wijziging holle wegen graften, bronnen, vennen, heiden, moerassen, waterrijke gebieden en duinvegetaties	Wijziging historisch permanent grasland en poelen	Wijziging bossen en struwelen	Wijziging kleine landschapselementen
VEN	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Algemene ontheffing: toegestaan mits naleving zorgplicht	Zelfde regels als geen normaal onderhoud	Toegestaan mits naleving zorgplicht <i>(ook toegestaan als enig andere machtiging of vergunning met positief advies ANB werd bekomen)</i>	Verboden tenzij <ul style="list-style-type: none"> - machtiging of vergunning met positief advies ANB - individuele ontheffing bij ANB - algemene ontheffing bij minister - natuurontwikkeling of -herstel aan waterloop of oever (art. 22 maatregelenbesluit) - de aanleg van overstromingsgebieden met aanzienlijke natuurontwikkeling goedgekeurd door Vlaamse regering of in bekkenbeheerplan (art. 22 maatregelenbesluit) 				
Groene gebieden	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Verboden tenzij individuele afwijking bij minister	Verboden tenzij individuele afwijking bij minister	natuurvergunning	natuurvergunning	natuurvergunning
Beschermde duingebieden of SBZ of Groengele gebieden	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Verboden tenzij individuele afwijking bij minister	natuurvergunning	natuurvergunning	natuurvergunning	natuurvergunning
Agrarische gebieden of IVON	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Verboden tenzij individuele afwijking bij minister	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	natuurvergunning	natuurvergunning
Andere	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Verboden tenzij individuele afwijking bij minister	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht	Toegestaan mits naleving zorgplicht

Begrippenlijst bij de tabel

- Minister: de minister bevoegd voor leefmilieu
- ANB: Agentschap voor Natuur en Bos
- VEN: Vlaams Ecologisch Netwerk
- Groene gebieden: de groengebieden*, de natuurontwikkelingsgebieden, de parkgebieden, de buffergebieden, de bosgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- Groengele gebieden: de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of waarde, de agrarische gebieden met bijzondere waarde en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- Beschermde duingebieden: de beschermde duingebieden, aangeduid krachtens art. 52 van de wet van 12 juli 1973, toegevoegd bij decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen;
- SBZ: de speciale beschermingszones en de gebieden voorgesteld aan de Europese Commissie als gebied van communautair belang evenals de Ramsar-watergebieden;
- Agrarisch gebied: de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden en de (gewone) agrarische gebieden, evenals de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- IVON: de natuurverwevingsgebieden en natuurverbindingsgebieden;
- Activiteit die vegetatie, KLE, reliëf en waterhuishouding wijzigt :
Een activiteit die:
 - behoudens in toepassing van een goedgekeurd beheersplan conform het bosdecreet van 13 juni 1990, de vegetatie, met inbegrip van meerjarige cultuurgewassen of van kleine landschapselementen wijzigt;
 - het reliëf van de bodem te wijzigt;
 - waarbij werkzaamheden worden uitgevoerd die rechtstreeks of onrechtstreeks het grondwaterpeil verlagen, alsook maatregelen die de bestaande ont- en afwatering versterken;
 - de structuur van de waterlopen wijzigt.
- Activiteit reeds goedgekeurd in beheerplan of bouwvergunning met positief advies ANB :
Een activiteit die :

1° hetzij worden uitgevoerd op huiskavels van een vergunde woning en/of bedrijfsgebouw en gelegen binnen een straal van maximum 100 meters rondom de vergunde woning en/of bedrijfsgebouw voor zover ze respectievelijk bewoond of in gebruik zijn. Deze straal wordt beperkt tot 50 meter als groengebied, parkgebied, buffergebied of bosgebied bestreken wordt.

Voor zover gelegen binnen groengebieden, parkgebieden, buffergebieden en bosgebieden wordt dit beperkt tot het kadastraal perceel van de vergunde woning en/of bedrijfsgebouw met een maximale straal van 50 meter rondom de vergunde woning en/of bedrijfsgebouw.

2° hetzij worden uitgevoerd op basis van een regelmatige bouwvergunning afgeleverd met toepassing van de wetgeving op de ruimtelijke ordening na advies van de afdeling en voor zover uitdrukkelijk is voldaan aan de bepalingen van artikel 16 van het decreet inzake het tegengaan van vermijdbare schade;

3° hetzij zijn geregeld in :

 - a) een beheersplan voor natuurreservaten goedgekeurd met toepassing van de wetgeving op het natuurbehoud;
 - b) een beheersplan goedgekeurd met toepassing van het Bosdecreet van 13 juni 1990;
 - c) in een inrichtingsplan goedgekeurd met toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 1996 houdende nadere regelen betreffende de landinrichting en inzoverre zij zijn uit te voeren in opdracht van het landinrichtingscomité;
 - d) een kavelplan goedgekeurd met toepassing van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen en inzoverre zij zijn uit te voeren in opdracht van het ruilverkavelingscomité;
 - e) een goedgekeurd natuurinrichtingsproject;
 - f) een beheersplan goedgekeurd met toepassing van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen;

* Groengebieden omvatten: 1) natuurgebieden en 2) natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaatgebieden.

1.5 Decreet integraal waterbeleid

Het decreet integraal waterbeleid legt bijzondere bepalingen op m.b.t. de oeverzones. Deze bepalingen werden opgenomen met het oog op de natuurlijke werking van het watersysteem, het natuurbehoud, de erosiebescherming of de bescherming tegen inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Meer bepaald legt het decreet in de oeverzones beperkingen op inzake bemesting, het gebruik van bestrijdingsmiddelen, speciedeponee, grondbewerkingen en bovengrondse constructies. Met betrekking tot bagger- en ruimingsspecie verbiedt het decreet het aanbrengen van dit slib op de oeverzones, behoudens de uitzonderingen die vastgelegd zijn in de (deel)bekkenbeheerplannen.

Oeverzones van *onbevaarbare waterlopen* omvatten minstens het talud. Hierbij wordt het talud gedefinieerd als de strook land binnen de bedding van een oppervlaktewater vanaf de bodem van de bedding tot aan het begin van het omgevende maaiveld of de kruin van de berm. Afhankelijk van de lokale omstandigheden worden bredere oeverzones afgebakend binnen de (deel)bekkenbeheerplannen. Dit betekent dat met de publicatie van het decreet integraal waterbeleid rekening gehouden moet worden met een bijkomende randvoorwaarde met het oog op de oeverdeponie van specie. Naast de voorwaarden inzake chemische kwaliteit is speciedeponee binnen de oeverzones immers uitgesloten tenzij dit anders vermeld is in de (deel)bekkenbeheerplannen. Dit impliceert dat de oeverdeponie als gebruiksoptie van specie steeds getoetst moet worden aan de bepalingen van de (deel)bekkenbeheerplannen.”

Voor oeverzones langs *waterwegen* (bevaarbare waterlopen en kanalen) geldt de regeling van “tenminste het talud” niét. Afhankelijk van de lokale omstandigheden kan voor waterwegen een oeverzone afgebakend worden in een stroomgebiedbeheerplan of een bekkenbeheerplan. Dit betekent dat – in tegenstelling tot de onbevaarbare waterlopen – er niet langs alle waterwegen oeverzones zijn.

Voor meer informatie over oeverzones (of het decreet IWB in het algemeen) wordt verwezen naar www.ciwvlaanderen.be.

1.6 Milieuvergunningendecreet en het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM I)

1.6.1 Algemeen

Een activiteit of (be)handeling is vergunnings- of meldingsplichtig indien deze in VLAREM I gecatalogeerd wordt als hinderlijk voor mens en milieu. Deze activiteiten en handelingen worden in VLAREM I omschreven als inrichtingen. Alle hinderlijke inrichtingen zijn ondergebracht in een lijst en genummerd. Op 30 juni telde deze indelingslijst 61 rubrieken, die ieder voorzien zijn van een rubrieknummer. De indelingslijst is opgenomen in de bijlage 1 van VLAREM I. Rekening houdend met de mate van hinder voor mens en milieu, worden de in de lijst opgenomen inrichtingen in drie klassen ingedeeld. Een klasse-1-inrichting – de

hoogste klasse – kan per definitie meer nadelige gevolgen hebben voor mens en milieu dan een klasse-2- of klasse-3-inrichting. De klasse bepaalt de vergunningsprocedure die van toepassing is. Inrichtingen die in de eerste of tweede klasse ingedeeld worden, bekomen een vergunning door het indienen van een milieuvergunningsaanvraag. Inrichtingen die in de derde klasse worden ingedeeld, bekomen een aktenaam door het verrichten van een melding. De exploitant van een klasse-1- of klasse-2-inrichting moet een milieuvergunningsaanvraag indienen bij de bevoegde overheid, resp. de Bestendige Deputatie of het College van Burgemeester en Schepenen (CBS). De exploitant van een klasse-3-bedrijf doet daar melding van bij het CBS. Een milieuvergunningsaanvraagdossier bestaat in essentie uit het milieuvergunningsaanvraagformulier (zie bijlage 4 van VLAREM I) en een aantal bijlagen waarin door de exploitant informatie wordt verschaft. Een melding gebeurt met het voorgeschreven formulier – opgenomen (zie bijlage 3 van VLAREM I). Bij een melding mag de exploitatie worden aangevat daags nadat de melding is gebeurd, op voorwaarde dat de inplantingsplaats verenigbaar is met de algemene en aanvullende stedenbouwkundige voorschriften zoals vastgesteld in het goedgekeurde gewestplan of een ruimtelijk uitvoeringsplan of in een ander plan van aanleg.

1.6.2 VLAREM I in relatie tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie

Met betrekking tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie zijn in de indelingslijst volgende concrete rubrieken vermeld:

- rubriek 2.2.8 “Opslag en behandeling van baggerspecie afkomstig van het ruimen, verdiepen en/of verbreden van bevaarbare en onbevaarbare waterlopen behorende tot het openbaar hydrografisch net en/of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur”
 - a) opslag in afwachting van behandeling (klasse 3);
 - b) mechanische, fysisch-chemische en/of biologische behandeling (klasse 3);

- rubriek 2.3.7 “Opslag, behandeling en verwijdering van baggerspecie met uitzondering van het ter plaatse uitspreiden van niet-verontreinigde ruimingsspecie”
 - a) monostortplaatsen voor baggerspecie en/of ruimingsspecie afkomstig van het ruimen, verdiepen en/of verbreden van bevaarbare en onbevaarbare waterlopen behorende tot het openbaar hydrografisch net en/of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur (klasse 1);
 - b) terugstorten van sub a) bedoelde baggerspecie en/of ruimingsspecie in de waterloop waaruit deze afkomstig is (klasse 2);
 - c) opslag van sub a) bedoelde baggerspecie en/of ruimingsspecie in afwachting van behandeling (klasse 2);
 - d) mechanische, fysisch-chemische en/of biologische behandeling van sub a) bedoelde baggerspecie en/of ruimingsspecie (klasse 2);

- rubriek 60 “geheel of gedeeltelijk opvullen met niet-verontreinigde uitgegraven bodem en niet verontreinigde bagger- en ruimingsspecie van groeven, graverijen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers”

1° met een capaciteit van 1000 tot en met 10.000 m³ (klasse 2);
2° met een capaciteit van meer dan 10.000 m³ (klasse 1);

- rubriek 61.1 "tussentijdse opslagplaats voor uitgegraven bodem die niet voldoet aan een toepassing overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming"

1° met een capaciteit van 1.000 m³ tot en met 10.000 m³ (klasse 2);
2° met een capaciteit van meer dan 10.000 m³ (klasse 1);

- rubriek 61.2 "tussentijdse opslagplaats voor uitgegraven bodem/specie die voldoet aan een toepassing overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming"

1° met een capaciteit van 1.000 m³ tot en met 10.000 m³ (klasse 3);
2° met een capaciteit van meer dan 10.000 m³ (klasse 2).

Onder rubriek 2.2.8 vallen inrichtingen waarin handelingen gebeuren waardoor nuttige toepassing van althans een gedeelte van de afvalstoffen mogelijk wordt (cf. VLAREM I). De subrubriek 2.2.8.a wordt omschreven als de opslag van specie in afwachting van behandeling, terwijl de behandeling van de betreffende specie gecatalogeerd wordt onder subrubriek 2.2.8.b.

Rubriek 2.3.7 bevat alle inrichtingen waarin handelingen gebeuren die leiden tot de vernietiging of definitieve opslag in of op de bodem van afvalstoffen.

Veelal zal tijdens de behandeling de bagger- en ruimingsspecie verwerkt worden tot een steekvast materiaal door de afscheiding van de overmaat aan poriënwater. De afvoer van dit poriënwater is eveneens vergunningsplichtig behoudens in gevallen waar het poriënwater teruggevoerd wordt naar de waterloop waaruit de te ontwateren specie afkomstig is en niet aangerijkt is met pollutanten (zie onderstaande noot 2). De afvoer van poriënwater naar een andere waterloop dan de waterloop waaruit de specie afkomstig is, wordt ingedeeld in rubriek 3 van de VLAREM I indelingslijst en moet voldoen aan de emissiegrenswaarde zoals opgenomen in de verstrekte milieuvergunning (zie rubriek 3). Een eventuele behandeling van het poriënwater op de verwerkingssite is eveneens vergunningsplichtig (zie rubriek 3.6).

Noot 1: milieuvergunningsplicht voor een mechanische, on-site ontwatering van bagger- en ruimingsspecie

De mechanische, on-site ontwatering van bagger- en ruimingsspecie met inbegrip van de lozing van het filtraatwater in het kader van een bagger- of ruimingproject is niet vergunningsplichtig (cf. het advies van de afdeling Milieuvergunningen van het Departement LNE). De afdeling Milieuvergunningen beschouwt deze ontwatering als een onderdeel van het bagger- of ruimingsproces. Het ruimingsproces is niet ingedeeld (niet opgenomen in de VLAREM-I-indelingslijst) en is bijgevolg niet vergunningsplichtig. Volgende voorwaarden zijn inherent gekoppeld aan deze vergunningsvrijstelling:

- voor de mechanische ontwatering wordt gebruik gemaakt van een tijdelijke, eenvoudig verplaatsbare installatie die alleen gedurende het ruimings- of baggerproject ter plaatse opgesteld wordt;
- de toevoeging van toeslagstoffen om de ontwateringseigenschappen van specie te verbeteren is binnen de vergunningsvrijstelling uitgesloten.

Noot 2: milieuvergunningsplicht voor de oprichting van een tijdelijk laguneringsveld op de oever van een te ruimen waterloop

De inrichting en exploitatie van een tijdelijk laguneringsveld op de oever van een te ruimen waterloop is een inrichting die ingedeeld is in rubriek 2.2.8 (klasse 3) op voorwaarde dat een gedeelte van de specie geschikt wordt voor nuttige toepassing, hetzij als bodem, hetzij als bouwstof.

In deze inrichting zal de bagger- en ruimingsspecie verwerkt worden tot een steekvast materiaal door de afscheiding van de overmaat aan poriënwater. Het terugvoeren van dit poriënwater in de waterloop waaruit het afkomstig is, wordt vrijgesteld van de vergunningsplicht op voorwaarde dat het terug te voeren water niet aangerijkt is tengevolge van een eventuele uitloging van de behandelde specie. De uitvoering van een uitloogproef (CMA 2/II/A.9.1) op de specie, voorafgaand aan de feitelijke terugvoer van het drainagewater, moet hierover uitsluitel geven. Als emissiegrenswaarden worden de waarden van bijlage 4.2.2.B van het VLAREA gehanteerd.

Noot 3: milieuvergunningsplicht voor de tijdelijke deponie van specie op oevers met het oog op ontwatering

Het VLAREA laat krachtens artikel 4.2.3.2, §5, toe om specie die voldoet aan 80% van de geldende saneringsnorm, gedurende een termijn van 2 maanden natuurlijk te laten ontwateren op de aanpalende oever mits het in acht nemen van maatregelen ter voorkoming van vermenging van de deponeerde specie met de onderliggende bodem (zie ook hoofdstuk 6). Juridisch gezien wordt bij deze activiteit de specie niet aangewend als secundaire grondstof maar tijdelijk als afvalstof op de oever gebracht met oog op behandeling. Dergelijke tijdelijke opslag en ontwatering van slib op de oever is niet ingedeeld en is bijgevolg vrijgesteld van een meldings- of vergunningsplicht.

Noot 4: milieuvergunningsplicht voor de tijdelijke deponie van specie op de oevers afkomstig van noodruiming

Het VLAREA laat krachtens artikel 4.2.3.2, §8, toe om specie met ongekende kwaliteit, die vrijkomt ten gevolge van noodruiming die uitgevoerd worden ter voorkoming van overstromingen, tijdelijk langsheen de waterloop te deponeren, mits de naleving van een aantal beperkende voorwaarden (zie hoofdstuk 7). Naar analogie met noot 3 is deze tijdelijke opslag en ontwatering van slib op de oever niet ingedeeld en bijgevolg vrijgesteld van een meldings- of vergunningsplicht.

1.7 Besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II)

1.7.1 Algemeen

De voorwaarden waaraan een vergunnings- of meldingsplichtige inrichting moet voldoen zijn opgenomen in VLAREM II. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 3 soorten milieuvoorwaarden:

- de algemene milieuvoorwaarden die van toepassing zijn op alle vergunnings- of meldingsplichtige inrichtingen;
- de sectorale milieuvoorwaarden die van toepassing zijn op een welbepaalde sector van hinderlijke inrichtingen;
- de bijzondere milieuvoorwaarden die specifiek zijn voor een welbepaalde exploitatieplaats.

De algemene en sectorale voorschriften worden opgelegd via een verwijzing naar VLAREM II. De bijzondere vergunningsvoorwaarden zijn expliciet opgenomen in het vergunningsbesluit dat afgeleverd wordt door de vergunningverlenende instanties.

1.7.2 VLAREM II in relatie tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie

De algemene milieuvoorwaarden zijn opgenomen in deel 4 van VLAREM II. Inzake de behandeling en verwerking van bagger- en ruimingsspecie bevat dit deel, naast de algemene voorschriften, relevante maatregelen ter beheersing van oppervlaktewaterverontreiniging, bodem- en grondwaterverontreiniging, luchtverontreiniging en geluidshinder.

De sectorale milieuvoorwaarden zijn opgenomen in deel 5 van VLAREM II. Gelet op de rubrieken vermeld in punt 1.6.2 zijn voor de behandeling en verwerking van bagger- en ruimingsspecie de milieuvoorwaarden van hoofdstuk 5.2 (inrichtingen voor de verwerking van afvalstoffen), hoofdstuk 5.3 (het lozen van afvalwater en koelwater), hoofdstuk 5.60 (opvulling met niet-verontreinigde uitgegraven bodem) belangrijk.

In hoofdstuk 5.2 worden, naast de algemene bepalingen voor inrichtingen voor de verwerking van afvalstoffen (werkplan, geijkte weegbrug, groenscherm), in subafdeling 5.2.2.4 voorwaarden gesteld inzake de opslag en behandeling van ongevaarlijke vaste afvalstoffen. Deze voorwaarden moeten in acht genomen worden bij de exploitatie van een slibverwerkingsinrichting. De inrichtings- en exploitatievoorwaarden voor speciestortplaatsen zijn daarentegen opgenomen in afdeling 5.2.4 'stortplaatsen van afvalstoffen in of op de bodem'. Deze afdeling omvat bepalingen inzake de acceptatie van de specie en specifieke voorwaarden m.b.t. het algemeen werkplan, de inrichting, de uitbating, de controleprocedures (o.a. grondwatermeetputten) en de afwerking en nazorg.

Aan de opvulling van groeven en graverijen met niet-verontreinigde baggerspecie zoals bedoeld in rubriek 60 van VLAREM I zijn eveneens vergunningsvoorwaarden verbonden. Deze voorwaarden zijn in vergelijking met deze voor stortplaatsen beperkt en bevatten, naast de criteria inzake de acceptatie van de bagger- en ruimingsspecie, voorwaarden i.v.m. het toezicht tijdens de aanvaarding en

opvulling van de bergingslocatie, de attestering van de aangevoerde speciekwaliteit, de acceptatie-uren en de verplichting tot het bijhouden van een register. Er wordt voor deze activiteiten (rubriek 60) geen omheining en geijkte weegbrug opgelegd. Ook de noodzaak tot peilputten is geen standaard verplichting maar kan wel opgelegd worden door de vergunningverlenende overheid.

1.8 Decreet betreffende de bodemsanering en de bodembescherming (27 oktober 2006) en het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en bodembescherming (VLAREBO, 14 december 2007)

1.8.1 Algemeen

Het bodemdecreet is van toepassing op waterbodems, de bodemsaneringsnormen opgenomen in het VLAREBO zijn dit evenwel niet. Het decreet is op 3 verschillende manieren van betekenis voor bagger- en ruimingswerken in bevaarbare en onbevaarbare waterlopen.

In de eerste plaats kan, voor zover de waterbodem verontreinigd is, het decreet een verplichting tot onderzoek en eventuele sanering meebrengen. In de tweede plaats kan het opbrengen van aangerijkte specie op de bodem leiden tot verontreiniging van de betreffende percelen en tot een saneringsplicht aanleiding geven.

Het decreet en uitvoeringsbesluit hebben bovendien implicaties op de inrichtingen en activiteiten die tot doel hebben bagger- en ruimingsspecie te behandelen, verwerken of verwijderen.

1.8.2 Het bodemdecreet en VLAREBO in relatie tot in-situ waterbodems

Het bodemdecreet voorziet een specifieke regeling voor de aanpak van verontreinigde waterbodems. De regeling houdt in dat de Vlaamse Regering de waterbodems zal aanwijzen waar de beheerder binnen een door haar bepaalde termijn op eigen initiatief en op eigen kosten een waterbodemonderzoek moet uitvoeren. Dit waterbodemonderzoek heeft tot doel uit te maken of er een ernstige bodemverontreiniging ter hoogte van de waterbodem bestaat. Wanneer het waterbodemonderzoek een ernstige bodemverontreiniging aantoont dan wordt overgegaan tot bodemsanering. Het is opnieuw de Vlaamse Regering die de waterbodems met een ernstige bodemverontreiniging, evenals de gronden die verontreinigd zijn ten gevolge van de verspreiding van de verontreiniging van de waterbodem of het oppervlaktewater, aanduidt waar bodemsanering prioritair moet plaatsvinden. De verplichting om de bodemsanering uit te voeren, rust op de beheerder van de waterbodem.

1.8.3 Het bodemdecreet en VLAREBO in relatie tot bagger-en ruimingsspecie

Wanneer in het kader van bagger- of ruimingswerken, specie op de bodem (oever) wordt gedeponeed, zijn de bepalingen van het VLAREBO, met inbegrip van de normen van toepassing. Dit wil zeggen dat men te allen tijde moet voorkomen dat wanneer specie op de oever gedeponeed wordt, de gehalten aan

verontreinigingsparameters de bodemsaneringsnormen in de bodem van de aanpalende oever overschrijden. Indien de bodemsaneringsnormen worden overschreden door de deponie van specie, betekent dit het veroorzaken van nieuwe verontreiniging waarvoor een saneringsplicht geldt. Met het VLAREA werden de samenstellingsvoorwaarden voor gebruik van specie als bodem gekoppeld aan de VLAREBO-normen (artikel 4.2.3.1 van het VLAREA) waardoor in principe geen nieuwe bodemverontreiniging tot stand kan komen door het hergebruik van specie als bodem.

De code van goede praktijk met inbegrip van monsterneming en analyseprocedure is niet nodig voor bagger- en ruimingsspecie, afkomstig uit oppervlaktewateren die uitsluitend als hemelwaterafvoer fungeren en waarin geen enkele lozing van afvalwater of verontreinigende stoffen gebeurt, is gebeurd of wordt verwacht sedert de laatste lozing (zie VLAREA Art 4.2.3.2 §4). In dit geval kan bagger- en ruimingsspecie op de oever gedeponerd worden aangezien men ervan uitgaat dat dit niet vervuild is. In geval van visuele verontreiniging moet de code van goede praktijk bijgevolg wel worden toegepast.

1.8.4 Het bodemdecreet en VLAREBO in relatie tot de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie

Het VLAREM bevat in bijlage 1 een lijst van inrichtingen en activiteiten die bodemverontreiniging kunnen veroorzaken. Voor deze activiteiten en inrichtingen geldt een bodemonderzoeksplicht bij overdracht en sluiting of stopzetting van respectievelijk de inrichting of activiteit. Deze onderzoeksplicht wordt eventueel, afhankelijk van het type van activiteit of inrichting, uitgebreid met een periodieke bodemonderzoeksverplichting. Dit betekent ook dat wanneer een grond overgedragen wordt waarop een activiteit van bijlage 1 van het VLAREM uitgeoefend werd, eveneens een bodemonderzoek moet gebeuren. Het bodemonderzoek gebeurt op initiatief en op kosten van hetzij de overdrager in geval van overdracht, hetzij de exploitant van de activiteit in het geval van een periodiek bodemonderzoek.

Aangaande de behandeling, verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie zijn sommige activiteiten opgenomen in de lijst van bijlage 1 waardoor ze onderworpen zijn aan een bodemonderzoeksplicht. Meer concreet geldt voor de rubrieken 2.2.8.a, 2.2.8.b en 2.3.7.a, c en d (zie paragraaf 1.6.2) een bodemonderzoeksplicht categorie A. Dit wil zeggen dat een oriënterend bodemonderzoek moet uitgevoerd worden bij overdracht, onteigening, sluiting, faillissement en vereffening van de inrichting of stopzetting van de activiteit, en tevens periodiek om de twintig jaar. Voor rubriek 61.1.1° geldt een bodemonderzoeksplicht categorie O (onderzoeksplicht bij overdracht, onteigening, sluiting, faillissement en vereffening van de inrichting of stopzetting van de activiteit) en voor rubriek 61.1.2° een bodemonderzoeksplicht categorie A (onderzoeksplicht bij overdracht, onteigening, sluiting, faillissement en vereffening van de inrichting of stopzetting van de activiteit, en tevens periodiek om de twintig jaar). Tijdelijke inrichtingen en verplaatsbare inrichtingen als vermeld in het Milieuvergunningsdecreet zijn vrijgesteld van de bodemonderzoeksplicht (artikel 21 van het VLAREBO).

Noot 1: bodemonderzoeksplicht bij on-site natuurlijke ontwatering van bagger- en ruimingsspecie

Het VLAREA laat krachtens artikel 4.2.3.2, §5, toe om specie die voldoet aan 80% van de geldende saneringsnormen gedurende een termijn van maximaal 2 maanden natuurlijk te laten ontwateren op de aanpalende oever op voorwaarde

dat maatregelen getroffen worden ter voorkoming van vermenging van de gedeponeerde specie met de onderliggende bodem (zie ook hoofdstuk 6).

Strikt juridisch kan deze activiteit ingedeeld worden in rubriek 2.2.8 'opslag en behandeling van baggerspecie' waarvoor de bodemonderzoeksplicht geldt. Gelet op de termijn van 2 maanden is de on-site ontwatering, vrijgesteld van deze plicht aangezien het een tijdelijke inrichting betreft die krachtens artikel 21 van het VLAREBO niet bodemonderzoeksplichtig is.

Noot 2: bodemonderzoeksplicht bij noodruiming

Het VLAREA laat krachtens artikel 4.2.3.2, §8, toe om specie met ongekende kwaliteit, die vrijkomt ten gevolge van noodruiming die uitgevoerd worden ter voorkoming van overstromingen, tijdelijk langsheen de waterloop te deponeren, mits de naleving van een aantal beperkende voorwaarden (zie hoofdstuk 7). Strikt juridisch kan deze activiteit ingedeeld worden in rubriek 2.2.8 'opslag en behandeling van baggerspecie' waarvoor de bodemonderzoeksplicht geldt. Wanneer de termijn van deponie niet langer is dan 2 maanden, is de noodruiming een tijdelijke inrichting waarvoor in overeenstemming met artikel 21 van het VLAREBO geen bodemonderzoeksplicht geldt.

1.9 Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage

Met de publicatie van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 inzake de milieueffectrapportage worden de categorieën van projecten opgelijst die onderworpen zijn aan de MER-plicht. De categorieën worden in het besluit verdeeld over twee lijsten, met name bijlage I en II. Voor de bijlage I-projecten moet door de initiatiefnemer altijd een project-MER opgesteld worden, terwijl voor de bijlage II-projecten door de initiatiefnemer een ontheffing tot het opstellen van een milieueffectrapport kan gevraagd worden wanneer aangetoond wordt dat er geen significante milieugevolgen te verwachten zijn.

Met betrekking tot de verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie worden volgende bijlage I-projecten vermeld:

- *categorie 13: afvalverwijderingsinstallaties voor de verbranding, zoals gedefinieerd in punt D10 van artikel 1.3.1 (VLAREA), de chemische behandeling, zoals gedefinieerd in punt D9 van artikel 1.3.1 (VLAREA), of het storten van gevaarlijke afvalstoffen*
- *categorie 14: afvalverwijderingsinstallaties voor de verbranding, zoals gedefinieerd in punt D10 van artikel 1.3.1 (VLAREA), de chemische behandeling, zoals gedefinieerd in punt D9 van artikel 1.3.1 (VLAREA), van ongevaarlijke afvalstoffen met een capaciteit van meer dan 100 ton per dag*

Hoewel bagger- en ruimingsspecie slechts onder zeer extreme omstandigheden beschouwd kan worden als een gevaarlijke afvalstof (zie ook punt 2.2.1.3), werd volledigheidshalve categorie 13 vermeld.

Als bijlage II-projecten die relevant zijn voor de verwerking en verwijdering van bagger- en ruimingsspecie, worden volgende categorieën van projecten vermeld:

- *categorie 11.b): stortplaatsen van categorie 1 en 2 voor niet-gevaarlijke afvalstoffen*
- *categorie 11.e): monostortplaatsen voor bagger- of ruimingsspecie, afkomstig van de oppervlaktewateren van het openbaar hydrografisch net met een stortcapaciteit van 250.000 m³ of meer*

1.10 Wetgeving op ruimtelijke ordening

De wetgeving ruimtelijke ordening bepaalt dat voor aanmerkelijke reliëfwijzigingen een stedenbouwkundige vergunning nodig is. Als aanmerkelijke reliëfwijziging wordt onder meer beschouwd elke aanvulling, ophoging, uitgraving of uitdieping die de aard of functie van het terrein wijzigt.

Krachtens artikel 3, 18° i) van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 april 2000 is een stedenbouwkundige vergunning niet nodig voor de gewone ruimings-, bagger-, onderhouds- en herstellingswerkzaamheden aan de onbevaarbare en bevaarbare waterlopen en kanalen. De ruimings- en baggerwerken zijn gericht op het instandhouden of herstellen van het vergunde of vergund geachte profiel

Betreffende de deponie van bagger- en ruimingsspecie stelt de afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen dat bij de deponie van specie op de oever moet gekeken worden naar de aanmerkelijkheid van de reliëfwijziging. Wanneer de aard of functie van de oever dezelfde blijft, doordat bijvoorbeeld voorheen op de oever specie werd afgezet, kan een reliëfwijziging alleen aanmerkelijk zijn omwille van zijn omvang. Bij de beoordeling van de omvang van de reliëfwijziging wordt het criterium van 50 centimeter gehanteerd. Het deponeren van specie op een oever met een laagdikte van 30 à 40 centimeter, waarbij de aard of functie van de oever onveranderd blijft, is niet vergunningsplichtig.

1.11 Besluit van de Vlaamse Regering houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones

Met betrekking tot de deponie of berging van bagger- en ruimingsspecie is het uitvoeringsbesluit houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones belangrijk. Het besluit bepaalt dat het in waterwingebieden en alle beschermingszones (type I, II en III) verboden is om:

- producten te deponeren en op te slaan in of op de bodem die verontreinigende stoffen bevatten, met uitzondering van de producten die verontreinigende stoffen bevatten in zulk een geringe hoeveelheid dat elk gevaar voor verontreiniging van het ontvangende grondwater uitgesloten is;
- stortplaatsen in te richten.

2 Begrippen

2.1 Relevante definities

2.1.1 Milieuvergunningendecreet

- **inrichtingen:**

fabrieken, werkplaatsen, opslagplaatsen, machines, installaties, toestellen en handelingen die op een door de Vlaamse Regering op te stellen lijst voorkomen

- **tijdelijke inrichting:**

de vergunningsplichtige inrichting waarvan de exploitatie geen blijvende gevolgen voor het leefmilieu veroorzaakt en in principe niet langer zal duren dan:

- één jaar als het een inrichting betreft die verband houdt met een bouwwerk
- drie maanden in de andere gevallen

- **verplaatsbare inrichting:**

door de Vlaamse Regering aangeduide vergunningsplichtige inrichting die op tijdelijke basis mobiel inzetbaar zijn voor de behandeling van stoffen in een inrichting waar deze stoffen worden voortgebracht

2.1.2 VLAREM II

- **stortplaats:**

een afvalverwijderingsterrein voor het storten van afvalstoffen op of in de bodem, met inbegrip van:

- interne afvalstortplaatsen (d.w.z. waar een afvalproducent zijn eigen afval op de plaats van de productie verwijdert)
- een terrein dat permanent (d.w.z. meer dan een jaar lang) wordt gebruikt voor de tijdelijke opslag van afval

maar met uitsluiting van:

- voorzieningen waar afvalstoffen worden uitgeladen ter voorbereiding van verder transport voor terugwinning, behandeling of verwijdering elders
- opslag van afval voorafgaand aan terugwinning of behandeling, voor een periode van minder dan drie jaar
- opslag van afvalstoffen voorafgaand aan verwijdering, voor een periode van minder dan een jaar

- **monostortplaats:**

elke stortplaats waar een bepaalde afvalstof die in grote hoeveelheden ontstaat afzonderlijk wordt gestort

- **ingedeelde inrichting:**

elke inrichting die meldings- of vergunningsplichtig is krachtens het decreet betreffende de milieuvergunning en die vermeld is op de in bijlage 1 bij Titel I van het VLAREM gevoegde lijst

- **werkplan:**

het geheel van plannen, maatregelen en richtlijnen noodzakelijk voor de organisatie van de uitbating

- **register:**

boek met genummerde bladzijden of de dagelijkse uitprint van een geïnformatiseerd systeem met de gegevens die de exploitant moet noteren overeenkomstig de bepalingen van dit reglement

- **steekvast:**

voldoende ontwaterd zodat de betreedbaarheid en de stabiliteit van de stortplaats nooit in het gedrang komen

- **inerte afvalstoffen:**

afvalstoffen die geen significante fysische, chemische of biologische veranderingen ondergaan. Inerte afvalstoffen lossen niet op, verbranden niet en vertonen ook geen andere fysische of chemische reacties, worden niet biologisch afgebroken en hebben geen zodanige negatieve effecten op andere stoffen waarmee zij in contact komen dat milieuverontreiniging of schade aan de volksgezondheid dreigt te ontstaan. De totale uitloogbaarheid en het gehalte aan verontreinigende componenten van de afvalstoffen, en de ecotoxiciteit van het percolaat mogen niet significant zijn en met name de kwaliteit van het oppervlaktewater en/of grondwater niet in gevaar brengen. De grenswaarden dienaangaande zijn vastgesteld in de Europese Beschikking van 19 december 2002 (2003/33/EG) tot vaststelling van criteria en procedures voor het aanvaarden van afvalstoffen op stortplaatsen die omgezet zijn in Titel II van het Vlarem.

- **slib:**

uit waterzuiveringsinstallaties afkomstig behandeld of onbehandeld restslib

2.1.3 **Afvalstoffendecreet**

- **afvalstof:**

elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen

- **verwijderen:**

de vernietiging en definitieve opslag op of in de bodem en de hierop gerichte handelingen, evenals de handelingen die als dusdanig worden bepaald door de Vlaamse Regering overeenkomstig de geldende Europese voorschriften

- **nuttige toepassing:**

het winnen van grondstoffen, producten of energie uit afval, het rechtstreekse en wettige gebruik van afval, evenals de handelingen die als dusdanig worden bepaald door de Vlaamse Regering overeenkomstig de geldende Europese voorschriften

- **verwerking:**

het verwijderen of nuttig toepassen

- **bedrijfsafvalstoffen:**

afvalstoffen die ontstaan ten gevolge van een industriële, ambachtelijke of wetenschappelijke activiteit, en de afvalstoffen die daarmee gelijkgesteld worden bij besluit van de Vlaamse Regering

- **gevaarlijke afvalstoffen:**

afvalstoffen die een bijzonder gevaar voor de gezondheid van de mens of voor het milieu opleveren of kunnen opleveren, of die in speciale inrichtingen verwerkt moeten worden. De Vlaamse Regering bepaalt welke afvalstoffen als gevaarlijke afvalstoffen worden beschouwd overeenkomstig de geldende Europese voorschriften

- **bijzondere afvalstoffen:**

huishoudelijke, gevaarlijke, bedrijfsafvalstoffen of andere afvalstoffen die wegens hun aard, samenstelling, herkomst of verwijdering een bijzondere regeling behoeven

2.1.4 VLAREA

- **werk:**

waterwerk, dijklichaam, wegebouwkundig werk, bouwwerk of bouwkundig grondwerk die duidelijk te onderscheiden zijn van de bodem

- **baggerspecie:**

bodemmateriaal afkomstig van het verdiepen en/of verbreden en/of onderhouden van bevaarbare waterlopen behorende tot het openbare hydrografische net en/of aanleg van nieuwe waterinfrastructuur, met inbegrip van kanalen, havens en dokken

- **ruimingsspecie:**

bodemmateriaal afkomstig van het verdiepen en/of verbreden en/of onderhouden van de bodem van oppervlaktewateren zoals gedefinieerd in Titel II van het VLAREM en voor zover het geen bevaarbare waterlopen of terrestrische bodems betreft

- **gebruikscertificaat:**

het door de OVAM verleende certificaat dat het gebruik van de afvalstof als secundaire grondstof toelaat

- **bodem:**

de bodem zoals gedefinieerd in het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering

- **bouwstof:**

stof, bestemd om in een werk te worden gebruikt

- **vormgegeven bouwstof (V-bouwstof):**

bouwstof die aan de volgende criteria voldoet:

- a. een lichaam dat minstens een kubus van 40 mm zijde kan omvatten of bij andere productgeometrie een vergelijkbare oppervlakte bezit
- b. een druksterkte van minstens 9 N/mm², bepaald volgens de proefmethode uit de NBN-reeksen aangepast aan het eindproduct
- c. een oppervlaktegerelateerde afgifte zoals bepaald volgens de diffusieproef, methode CMA 2/II/A.9.2 en 9.3, opgenomen in het Compendium voor Monsterneming en Analyse

- **niet-vormgegeven bouwstof (NV-bouwstof):**

bouwstof die niet aan alle criteria van een V-bouwstof voldoet

2.1.5 Bodemdecreet

- **bodem:**

het vaste deel van de aarde met inbegrip van het grondwater, en de andere bestanddelen en organismen die er zich in bevinden

- **grond:**

de bodem of de opstallen die zich op of in de bodem bevinden, met uitzondering van de opstallen die door Vlaamse Regering worden bepaald

2.1.6 VLAREBO – Hoofdstuk XIII

- **ontvangende grond:**

grond waarop de uitgegraven bodem wordt gebruikt

- **kadastrale werkzone:**

zone die vastgesteld is in het kader van eenzelfde project en die bestaat uit een geheel van gronden met soortgelijke kenmerken. Het betreft kenmerken die een betekenisvol effect op het milieu hebben of een betekenisvol risico voor de volksgezondheid inhouden.

2.1.7 Decreet integraal waterbeleid

- **oeverzone:**

strook land vanaf de bodem van de bedding van het oppervlaktewaterlichaam die een functie vervult inzake de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen en meststoffen (zie ook 2.2.3. Vijfmeterstrook)

- **waterbodem:**

de bodem van een oppervlaktewaterlichaam die altijd of een groot gedeelte van het jaar onder water staat

2.1.8 Europese richtlijnen

2.1.8.1 Richtlijn van de Raad van 4/05/1976 betreffende de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu van de Gemeenschap worden geloosd (76/464/EEG)

- lozing:

iedere handeling waarbij de in lijst I of lijst II van de bijlage (bij de richtlijn) genoemde stoffen in de in lid 1 bedoelde wateren worden gebracht, met uitzondering van

- lozingen van baggerspecie
- bedrijfsmatige lozingen vanaf schepen in territoriale zeewateren
- het storten van afvalstoffen vanaf schepen in territoriale zeewateren

2.1.8.2 Richtlijn van de Raad van 18 maart 1991 tot wijziging van Richtlijn 75/442/EEG betreffende afvalstoffen (91/156/EEG)

- afvalstof:

elke stof of elk voorwerp behorende tot de in bijlage I (bij de richtlijn) genoemde categorieën waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen

De Commissie stelt uiterlijk op 1 april 1993 volgens de procedure van artikel 18 een lijst op van de afvalstoffen die tot de categorieën van bijlage I behoren. Deze lijst wordt periodiek opnieuw bezien en zo nodig volgens dezelfde procedure gewijzigd

- producent:

elke persoon wiens activiteit afvalstoffen heeft voortgebracht ("eerste producent") en/of elke persoon die voorbehandelingen, vermengingen of andere bewerkingen heeft verricht die leiden tot wijziging in de aard of de samenstelling van die afvalstoffen

- houder:

de producent van de afvalstoffen of de natuurlijke of rechtspersoon die de afvalstoffen in bezit heeft

- verwijdering:

alle in bijlage II A (bij de richtlijn) bedoelde handelingen met name:

- D1: Het op of in de bodem brengen van afval (bij voorbeeld stortplaats, enz.)
- D2: Behandeling op of in de bodem (bij voorbeeld afbraak door bacteriën van vloeibaar of slibachtig afval in bodems, enz.)
- D3: Injectie in de diepe ondergrond (bij voorbeeld injectie van verpompbaar afval in putten, zoutkoepels of natuurlijk gevormde holten)
- D4: Opslag in waterbekkens (bij voorbeeld het lozen van vloeibaar of slibachtig afval in putten, vijvers of lagunen, enz.)
- D5: Met bijzondere techniek aangelegde stortplaats (bij voorbeeld storting in aan de binnenzijde waterdicht beklede, afzonderlijke cellen die

- worden afgedekt en worden afgesloten van elkaar en van de omgeving, enz.)
- D6: Lozing van vaste afvalstoffen in een watermassa, behalve zeeën/oceanen
 - D7: Lozing in zeeën/oceanen, daaronder begrepen het ingraven in de zeebodem
 - D8: Biologische behandeling die niet elders in deze bijlage wordt omschreven, die resulteert in uiteindelijke verbindingen of mengsels die worden verwijderd volgens één of meer van de in deze bijlage genoemde methoden
 - D9: Fysisch-chemische behandeling die niet elders in deze bijlage wordt omschreven, en die resulteert in uiteindelijke verbindingen of mengsels die worden verwijderd volgens één of meer van de in deze bijlage opgesomde methoden (bij voorbeeld verdamping, droging, calcinatie, enz.)
 - D10: Verbranding op het land
 - D11: Verbranding op zee
 - D12: Permanente opslag (bij voorbeeld het installeren van containers in een mijn, enz.)
 - D13: Mengen van stoffen voordat zij worden onderworpen aan een in deze bijlage genoemde handeling
 - D14: Opnieuw verpakken van stoffen voordat zij worden onderworpen aan een in deze bijlage genoemde handeling
 - D15: Opslag in afwachting van een in deze bijlage genoemde handeling, met uitsluiting van voorlopige opslag voorafgaande aan inzameling op de plaats van productie

- **nuttige toepassing:**

alle in bijlage II B (bij de richtlijn) bedoelde handelingen met name:

- R1: Terugwinning/regeneratie van oplosmiddelen
- R2: Recycling/terugwinning van organische stoffen die niet als oplosmiddelen worden gebruikt
- R3: Recycling/terugwinning van metalen en metaalverbindingen
- R4: Recycling/terugwinning van andere anorganische materialen
- R5: Regeneratie van zuren of basen
- R6: Terugwinning van bestanddelen die worden gebruikt voor de bestrijding van vervuiling
- R7: Terugwinning van bestanddelen uit katalysatoren
- R8: Reraffinage van olie of andere vormen van hergebruik van olie
- R9: Hoofdgebruik als brandstof of als ander middel voor energieopwekking
- R10: Verspreiding over de grond ten behoeve van de landbouw of het milieu, met inbegrip van compostbemesting en bemesting met andere biologisch omgezette stoffen, behoudens in geval van afvalstoffen die ingevolge artikel 2, lid 1, onder b), iii), zijn uitgesloten
- R11: Gebruik van afvalstoffen die via een van de onder R1 tot en met R10 genoemde handelingen zijn verkregen
- R12: Ruiling van afvalstoffen om een van de onder R1 tot en met R11 genoemde handelingen te kunnen toepassen
- R13: Opslag van stoffen om een van de in deze bijlage genoemde handelingen te kunnen toepassen, met uitsluiting van voorlopige opslag voorafgaande aan inzameling op de plaats van productie

2.1.8.3 **Richtlijn van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen (99/31/EG)**

- **behandeling:**

de fysische, thermische, chemische of biologische processen, met inbegrip van het sorteren, die de eigenschappen van de afvalstoffen zodanig veranderen dat het volume of de gevaarlijke eigenschappen worden gereduceerd, de behandeling wordt vergemakkelijkt of de nuttige toepassing wordt bevorderd

2.2 Interpretatie en verduidelijking van enkele begrippen

2.2.1 **Categorisering van bagger- en ruimingsspecie als afvalstof en de juridische verplichtingen**

Bagger- en ruimingsspecie zijn afvalstoffen en vallen derhalve onder het Afvalstoffendecreet en het VLAREA.

2.2.1.1 **Bagger- en ruimingsspecie als bedrijfsafvalstof**

Conform het Afvalstoffendecreet (artikel 3, §2) worden alle afvalstoffen volgens hun herkomst of aard in één van de volgende hoofdcategorieën ingedeeld: huishoudelijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen. Op basis van de begripsomschrijving van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen in het decreet kan bagger- en ruimingsspecie niet in één van die twee categorieën ondergebracht worden. Toch wordt, in overeenstemming met artikel 2.2.1 van het VLAREA, bagger- en ruimingsspecie gelijkgesteld aan een bedrijfsafvalstof.

Juridische verplichtingen:

Voor bedrijfsafvalstoffen en dus in principe ook voor bagger- en ruimingsspecie geldt de verplichting voor de producenten om een afvalstoffenregister bij te houden (Afvalstoffendecreet, artikel 17, §1). In het geval van bagger- en ruimingsspecie zijn de producenten van de afvalstof de openbare besturen die de bagger- en ruimingswerken uitvoeren. In het afvalstoffenregister wordt onder meer de aard, oorsprong, samenstelling, hoeveelheid, bestemming en wijze van nuttige toepassing of verwijdering van de afvalstoffen vermeld. De te vermelden gegevens worden nader omschreven in artikel 6.2.1, §1, van het VLAREA en zijn:

- de hoeveelheid afvalstoffen in liter of kg;
- de aard en de samenstelling van de afvalstoffen met vermelding van de code uit de opvraaglijst;
- de verwerkings- of toepassingswijze van de afvalstoffen: storten, verbranden, hergebruik, composteren, recyclage, sorteren, andere voorbehandeling voorafgaand aan storten, verbranden, recyclage, of aanwending als secundaire grondstof conform hoofdstuk IV;
- indien van toepassing, naam, adres en identificatienummer van de overbrenger en vervoerder van de afvalstoffen;
- naam, adres en identificatienummer van de ontvanger van de afvalstoffen, tenzij de afvalstoffen aangewend worden als secundaire grondstof.

Bijkomend moet iedere afgifte van bedrijfsafvalstoffen in principe gebeuren tegen ontvangstbewijs (Afvalstoffendecreet, artikel 21). Het ontvangstbewijs vermeldt:

- a) datum van afgifte;
- b) naam en woonplaats van de producent of de inrichting waarvan de afvalstoffen in ontvangst worden genomen
- c) naam en woonplaats van de natuurlijke of rechtspersoon aan wie de afvalstoffen worden afgegeven
- d) aard, herkomst, samenstelling en hoeveelheid van de afgegeven afvalstoffen.

Hierbij moet duidelijk onderstreept worden dat de aanwending van specie als een secundaire grondstof niet gelijk staat met een afgifte van bedrijfsafvalstoffen.

Het bijhouden van een afvalstoffenregister voor bagger- en ruimingsspecie en de afgifte van specie tegen ontvangstbewijs is niet meteen afgestemd op de specifieke specieproblematiek en is in de praktijk voor de openbare besturen, die de werken uitvoeren, (nagenoeg) niet realiseerbaar.

2.2.1.2 Bagger- en ruimingsspecie als bijzondere afvalstof

Overeenkomstig artikel 2.3.1, 1°, van het VLAREA wordt bagger- en ruimingsspecie aangewezen als een bijzondere afvalstof. De aanwijzing van baggerspecie als bijzondere afvalstof door het VLAREA heeft tot dusver echter geen praktische implicaties aangezien tot op heden geen bijzondere of afwijkende voorschriften voor het beheer van die bijzondere afvalstof zijn opgenomen in het VLAREA.

2.2.1.3 Bagger- en ruimingsspecie als eventuele gevaarlijke afvalstof

Luidens artikel 3, §3, van het Afvalstoffendecreet kunnen afvalstoffen ook als gevaarlijke afvalstoffen gecatalogeerd worden.

In artikel 2.4.1 van het VLAREA worden gevaarlijke afvalstoffen nader omschreven. Artikel 2.4.1, §1, bepaalt met de lijst van bijlage 1.2.1.B dat baggerspecie die gevaarlijke stoffen bevat aangeduid wordt als een gevaarlijke afvalstof.

Bijlage 1.2.1 B stelt bijkomstig dat een afvalstof alleen gevaarlijk is wanneer de gevaarlijke stoffen in zodanig hoge concentraties (dit wil zeggen gewichtspereenten) aanwezig zijn dat de afvalstof één of meer van de in artikel 2.4.1, §2, vermelde gevaarlijke eigenschappen bezit. De gevaarlijke eigenschappen zoals aangehaald in artikel 2.4.1, §2, zijn: ontplofbaar (H1), oxiderend (H2), licht ontvlambaar (H3-A), ontvlambaar (H3-B), irriterend (H4), schadelijk (H5), vergiftig (H6), kankerverwekkend (H7), bijtend (H8), infectueus (H9), teratogeen (H10), mutageen (H11), stoffen of preparaten die in contact met water, lucht of zuur vergiftig of zeer vergiftig gas ontwikkelen (H12), stoffen en preparaten die na verwijdering op de een of andere wijze een andere stof doen ontstaan (bijvoorbeeld een uitlogingsproduct) die een van de hierboven genoemde eigenschap bezit (H13), ecotoxisch (H14).

Wat de onder H3 tot en met H8, H10 en H11 bedoelde eigenschappen betreft, zijn de eigenschappen die de afvalstof moet bezitten om gevaarlijk te zijn verder geconcretiseerd in grenswaarden (artikel 2.4.1, §2, tweede lid). Een afvalstof wordt beschouwd een onder H3 tot en met H8, H10 of H11 bedoelde gevaarlijke eigenschap te bezitten wanneer ze voldoet aan één van volgende eigenschappen:

- vlampunt van 55°C of minder;
- bevatten van één of meer als zeer vergiftig ingedeelde stoffen met een totale concentratie van 0,1 % of meer;

- bevatten van één of meer als vergiftig ingedeelde stoffen met een totale concentratie van 3% of meer;
- bevatten van één of meer als schadelijk ingedeelde stoffen met een totale concentratie van 25% of meer;
- bevatten van één of meer als R35 ingedeelde bijtende stoffen met een totale concentratie van 1% of meer;
- bevatten van één of meer als R34 ingedeelde bijtende stoffen met een totale concentratie van 5% of meer;
- bevatten van één of meer als R41 ingedeelde irriterende stoffen met een totale concentratie van 5% of meer;
- bevatten van één of meer als R36, R37 of R38 ingedeelde irriterende stoffen met een totale concentratie van 20 % of meer;
- bevatten van één of meer carcinogene stoffen (categorie 1 of 2) met een concentratie van 0,1% of meer;
- bevatten van één of meer carcinogene stoffen (categorie 3) met een concentratie van 1% of meer;
- bevatten van een als R60 of R61 ingedeelde voor de voorplanting vergiftige stof (categorie 1 of 2) met een concentratie van 0,5 % of meer;
- bevatten van een R62 of R63 ingedeelde voor de voortplanting vergiftige stof (categorie 3) met een concentratie van 5% of meer;
- bevatten van een R46 ingedeelde mutagene stof (categorie 1 of 2) met een concentratie van 0,1% of meer;
- bevatten van een R40 ingedeelde mutagene stof (categorie 3) met een concentratie van 1% of meer.

Voor de kenmerken H1, H2, H9 en H12 tot en met H14 bestaan momenteel geen grenswaarden.

Uit voorgaande blijkt dat wellicht alleen onder zeer extreme omstandigheden sterk verontreinigde baggerspecie een gevaarlijke afvalstof kan zijn, bijv. baggerspecie met meer dan 0,1 % carcinogene PAK's. In dit geval is de verontreiniging van die aard dat voldaan is aan een of meer van de hoger vermelde gevaarlijke eigenschappen. Met betrekking tot baggerspecie kunnen ook de gevaareigenschappen H5 (schadelijk), H6 (vergiftig) of H14 (ecotoxisch) relevant zijn.

Een afvalstof die niet gevaarlijk is, is per definitie een ongevaarlijke afvalstof.

Juridische verplichtingen:

Voor gevaarlijke afvalstoffen gelden bijzondere regels. Aangezien mag worden aangenomen dat baggerspecie slechts zeer uitzonderlijk te beschouwen is als gevaarlijk afval, worden hierna alleen de hoofdlijnen van de op dergelijke afvalstoffen toepasselijke regels vermeldt.

- In principe gelden voor gevaarlijke afvalstoffen ook de verplichtingen die gelden voor bijzondere afvalstoffen, met name het bijhouden van een afvalstoffenregister en afgifte tegen ontvangstbewijs (zie hierboven).
- Gevaarlijke afvalstoffen die worden verwijderd moeten worden geregistreerd en geïdentificeerd (artikel 23, §1).
- Gevaarlijke afvalstoffen moeten bij de inzameling, het vervoer en de tijdelijke opslag deugdelijk zijn verpakt en/of opgeslagen en overeenkomstig de geldende voorschriften zijn gekenmerkt; tijdens het vervoer moeten zij bovendien vergezeld gaan van een identificatieformulier (artikel 23, §2).

- De verschillende soorten gevaarlijke afvalstoffen moeten van elkaar gescheiden gehouden worden en de gevaarlijke afvalstoffen moeten gescheiden gehouden worden van de niet-gevaarlijke afvalstoffen (artikel 23, §3).
- In de vergunning kan toegelaten worden dat gevaarlijke afvalstoffen gemengd worden met andere gevaarlijke afvalstoffen of met andere afvalstoffen, stoffen of materialen, indien dit vereist is om de veiligheid bij de verwijdering of de nuttige toepassing te verbeteren (artikel 23, §4).
- Wanneer de gevaarlijke afvalstoffen al met andere afvalstoffen, stoffen of materialen vermengd zijn, dan moet in principe een scheidingsbehandeling plaatsvinden wanneer dit technisch en economisch haalbaar is. (artikel 23, §5).
- Gevaarlijke afvalstoffen mogen alleen nuttig toegepast worden in inrichtingen die over een milieuvergunning beschikken (artikel 24).

2.2.2 Gebruikscertificaat versus technisch verslag in waterbouwkundige werken

In sommige gevallen bestaat het grondverzet bij waterbouwkundige werken uit een combinatie van enerzijds droog en anderzijds nat (baggeren of ruimen) grondverzet, bijvoorbeeld bij natuurontwikkelingsprojecten of verbredingen van waterwegen. Met het oog op het hergebruik van het ontgraven bodemmateriaal is, in principe, voor het droog ontgraven bodemmateriaal een technisch verslag (VLAREBO) en voor de specie een gebruikscertificaat (VLAREA) vereist. Deze tweeledige procedure is administratief weinig pragmatisch en veelal is op het terrein de grens tussen droog en nat grondverzet niet eenvoudig te bepalen. Om hieraan een oplossing te bieden, wordt de bouwheer de keuze gelaten de wijze van administratieve afhandeling vrij te kiezen. Hiermee wordt bedoeld dat het hergebruik van het bodemmateriaal, dat ontstaat in waterbouwkundige werken uit zowel droog als nat grondverzet, geregeld wordt via, hetzij de procedure van gebruikscertificaten, hetzij een integraal technisch verslag, hetzij een combinatie van technische verslagen en gebruikscertificaten. Wanneer geopteerd wordt voor het werken met technische verslagen wordt benadrukt dat de erkende bodemsaneringsdeskundige, die aangesteld is voor de opmaak van het technisch verslag, verplicht is het standaardanalysepakket van droog grondverzet waar nodig aan te vullen met verdachte en speciegerelateerde parameters (zie analysepakket voor waterbodems).

Opgemerkt moet worden dat voorgestelde procedure alleen van toepassing is bij grotere infrastructuurwerken waarbij men bij de bemonstering nog niet met zekerheid weet of de specie droog of nat wordt verwijderd.

2.2.3 Vijfmeterstrook

Ruimingsspecie mag onder bepaalde voorwaarden worden uitgespreid in een vijfmeterstrook op de oevers langs de waterloop waaruit de specie afkomstig is, of in een oeverzone voor zover deze uitzondering bepaald is in het definitief goedgekeurde bekkenbeheerplan of het definitief goedgekeurde deelbekkenbeheerplan mits een code van goede praktijk nageleefd wordt. Het begrip vijfmeterstrook wordt gebruikt zoals bedoeld in hoofdstuk IV van het VLAREA.

Het begrip 'vijfmeterstrook' is te onderscheiden van 'oeverzones' zoals zij door het decreet integraal waterbeleid zijn geïntroduceerd.

Het decreet integraal waterbeleid legt het gebruik van de oeverzones aan banden: zo geldt in elke oeverzone het verbod om er ruimingsspecie op af te zetten, tenzij in een (deel)bekkenbeheerplan per uitzondering bepaald wordt dat dit wel kan of tenzij de Vlaamse Regering uitzonderingen bepaalt voor grachten.

In geval een oeverzone is bepaald, begint de vijfmeterstrook vanaf het einde van de oeverzone (artikel 76 van het decreet integraal waterbeleid. Dit artikel wijzigt de Wet op de Onbevaarbare Waterlopen van 1967).

Voor *onbevaarbare waterlopen* geldt dat de oeverzone ten minste de taluds ervan omvat. Het talud is gedefinieerd als de strook land binnen de bedding van een oppervlaktewaterlichaam, vanaf de bodem van de bedding tot aan het begin van het omgevende maaiveld of de kruin van de berm.

Als met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen een bredere oeverzone nodig is, wordt die afgebakend in het (deel)bekkenbeheerplan.

Voor *waterwegen* (bevaarbare waterlopen en kanalen) geldt de bepaling "ten minste de taluds" niet, maar er kunnen ook oeverzones aangeduid worden. Dit gebeurt in een stroomgebied- of een bekkenbeheerplan.

3 **Aanwending van bagger- en ruimingsspecie als secundaire grondstoffen - krachtlijnen van hoofdstuk IV van het VLAREA**

3.1 **Inleiding**

Volgens artikel 11, §1, van het Afvalstoffendecreet kunnen sommige afvalstoffen op wettige wijze gebruikt worden als secundaire grondstoffen indien zij voldoen aan de opgelegde voorwaarden inzake samenstelling en/of gebruik. Dit artikel bepaalt verder dat voor deze stoffen een gebruikscertificaat kan ingevoerd worden dat de conformiteit met de gestelde voorwaarden attesteert.

De bepalingen van het decreet zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk IV van het VLAREA. De lijst van afvalstoffen die in aanmerking komen voor gebruik als secundaire grondstof is vastgesteld in bijlage 4.1 van het VLAREA (artikel 4.1.1, §1). De op die lijst voorkomende afvalstoffen mogen als secundaire grondstoffen worden gebruikt indien zij voldoen aan de voorwaarden inzake samenstelling en/of gebruik die vastgesteld zijn in afdeling II van hoofdstuk IV.

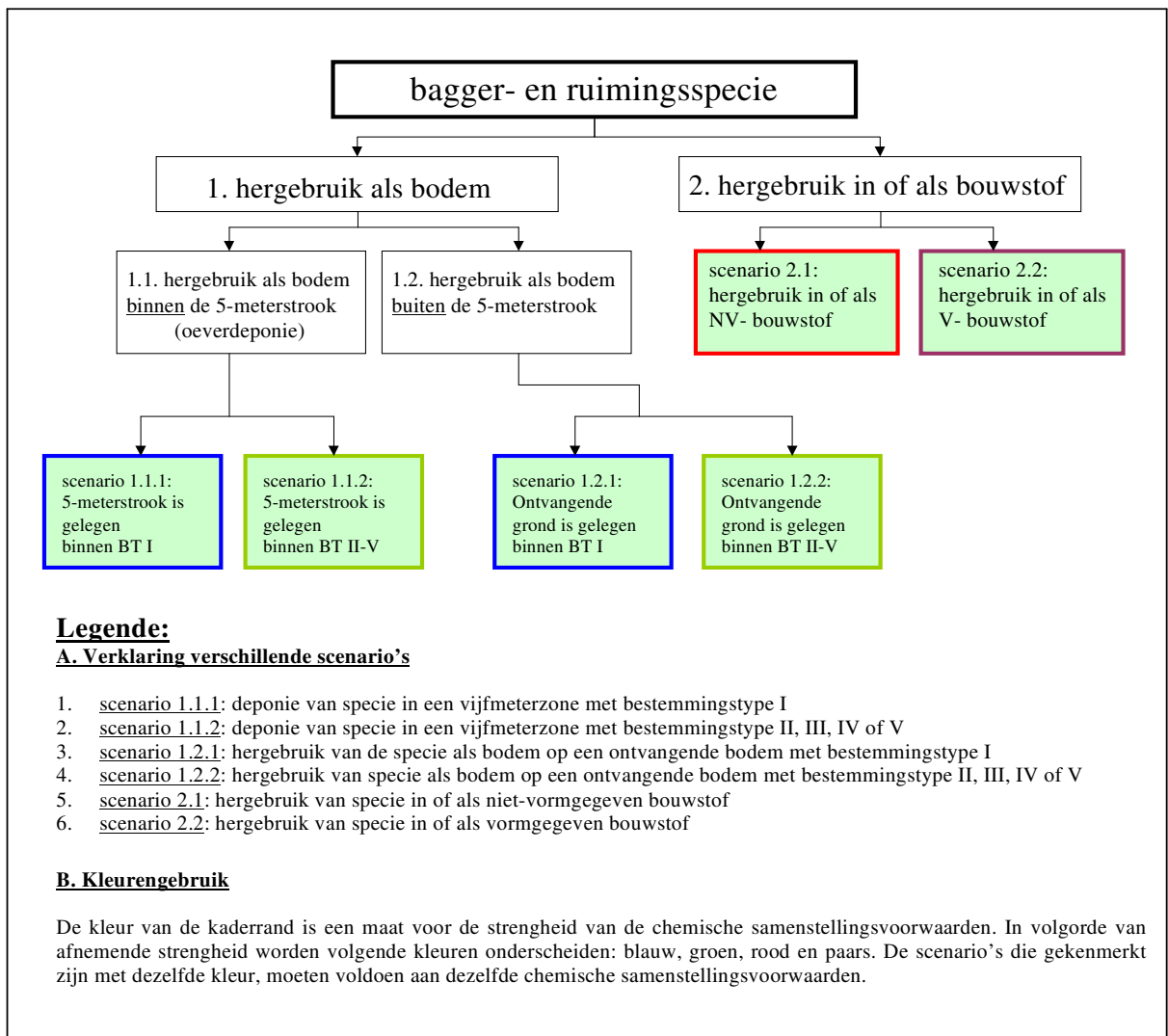
Bagger- en ruimingsspecie komt volgens bijlage 4.1 van het VLAREA in aanmerking voor twee gebruiksmogelijkheden als secundaire grondstof, namelijk: aanwending als bodem (onderafdeling III) en gebruik in of als bouwstof (onderafdeling II). Voor iedere aanwending bestaan er specifieke voorwaarden waaraan moet voldaan zijn. Daarnaast bestaan er algemene bepalingen die gelden voor alle als secundaire grondstoffen te gebruiken afvalstoffen.

- Voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie is een gebruikscertificaat noodzakelijk uitgezonderd voor het uitspreiden op de oevers volgens de bepalingen van artikel 4.2.3.2 (uitspreiden van specie die aan de geldende normering voldoet, volgens een code van goede praktijk).
- De analysegegevens worden bij de houder van afvalstoffen, die als secundaire grondstof mogen worden gebruikt, gedurende 5 jaar ter beschikking gehouden van de toezichthoudende ambtenaren (artikel 4.1.2, §3). In het geval van een bagger- en ruimingproject is de bedoelde houder van afvalstoffen het openbaar bestuur die het project uitvoert.
- Afhankelijk van de herkomst kan in overleg met de OVAM de parameterlijst, zoals bepaald in bijlage 4.2.1 en 4.2.2 beperkt worden (artikel 4.1.2, §2).
- De bepaling dat afvalstoffen die gebruikt worden als secundaire grondstoffen minstens éénmaal per jaar bemonsterd en geanalyseerd moeten worden (artikel 4.1.2, §2), wordt m.b.t. bagger- en ruimingsspecie opgeheven.

In 2002 heeft de VITO een studie uitgevoerd naar de beste beschikbare technieken voor bagger- en ruimingsspecie. Een aantal van de verwerkingsketens die in deze studie beschreven staan, worden momenteel ook werkelijk in de praktijk gebracht en maken het mogelijk om bagger- en ruimingsspecie, naast het rechtstreekse hergebruik verder te behandelen met het oog op hergebruik, bijv. via zandafscheiding, bioremediatie,.... In de studie (beschikbaar op de website van de OVAM) is per verwerkingstechniek een oplisting gemaakt van de mogelijkheden, voor- en nadelen, kosten, ...

3.2 Hergebruik van bagger- en ruimingsspecie conform het VLAREA

Onderstaand stroomschema (Fig. 3.1) geeft een overzicht van alle bestaande toepassingsmogelijkheden van bagger- en ruimingsspecie.

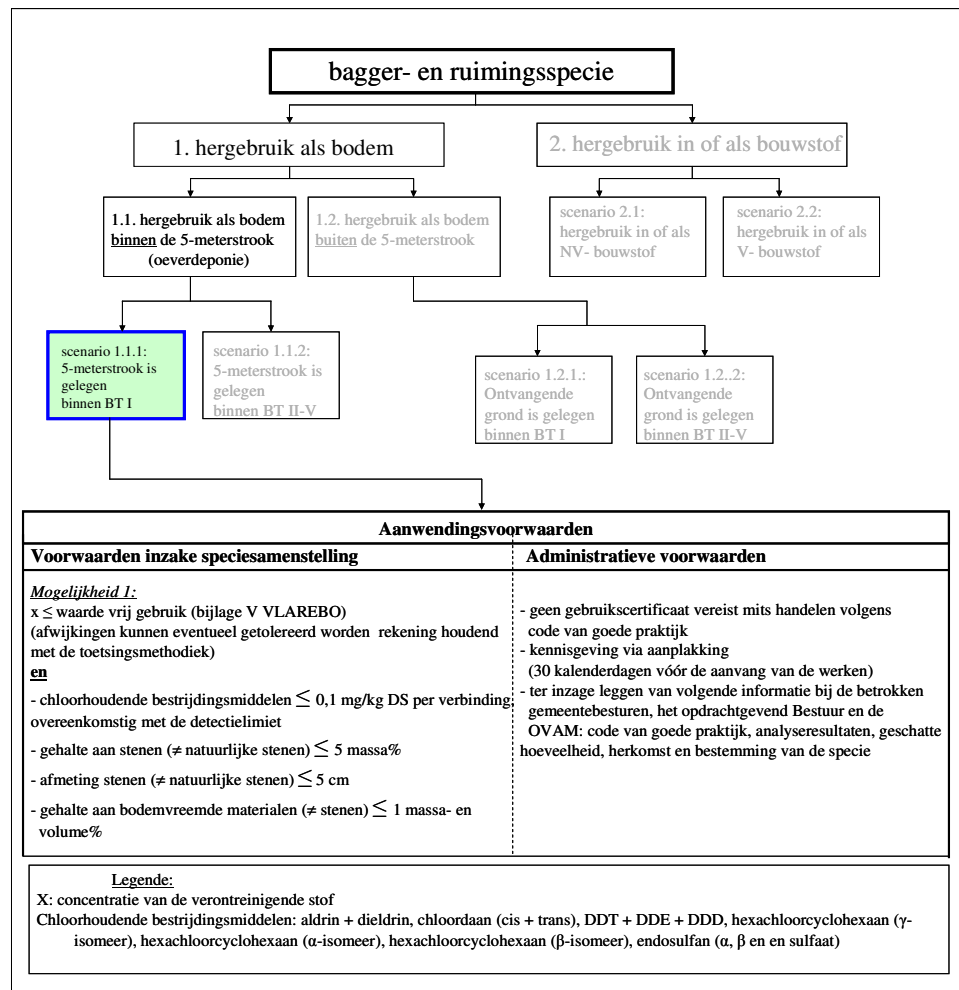
Figuur 3.1: Stroomschema hergebruiksmogelijkheden bagger- en ruimingsspecie

3.2.1 Voorwaarden met betrekking tot de aanwending van specie als bodem

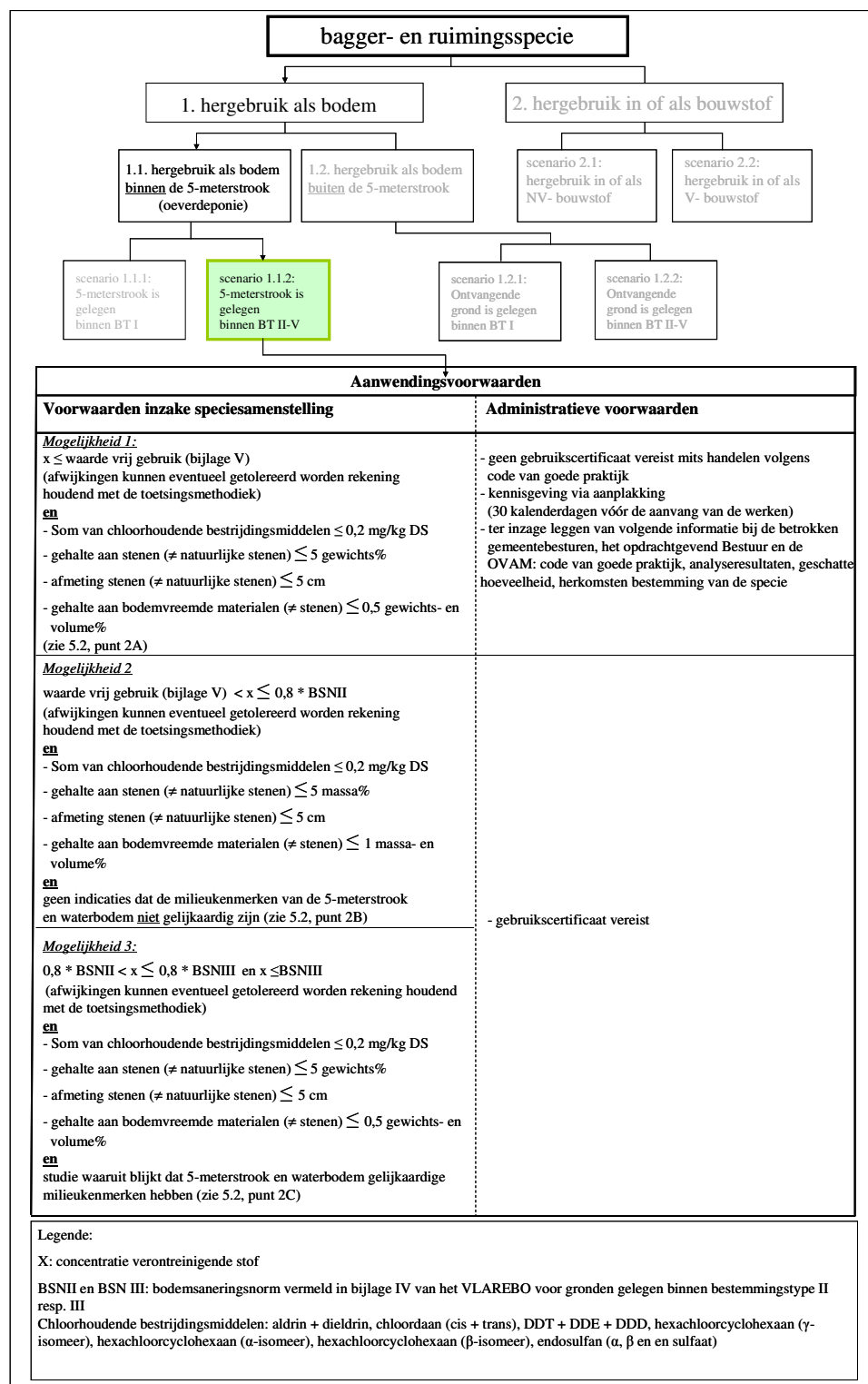
De voorwaarden inzake het gebruik van bagger- en ruimingsspecie als bodem zijn bepaald in artikel 4.2.3.1 en 4.2.3.2 van het VLAREA. De voorwaarden inzake samenstelling evenals de administratieve verplichtingen die nagekomen moeten worden bij de aanwending van bagger- en ruimingsspecie als bodem, worden samengevat weergegeven in Fig. 3.2 tot en met Fig. 3.5.

3.2.1.1 Hergebruik als bodem binnen de vijfmeterstrook (oeverdeponie)

Luidens artikel 4.2.3.2, §6, van het VLAREA moet de oeverdeponie bekendgemaakt worden middels aanplakking op het gemeentehuis van de gemeente(n) waar de specie op de oevers zal worden uitgespreid. In bijlage wordt een model van aanplakbiljet gevoegd dat in overeenstemming is met de bepalingen van het VLAREA.

Figuur 3.2: Aanwendingsvoorwaarden scenario 1.1.1.

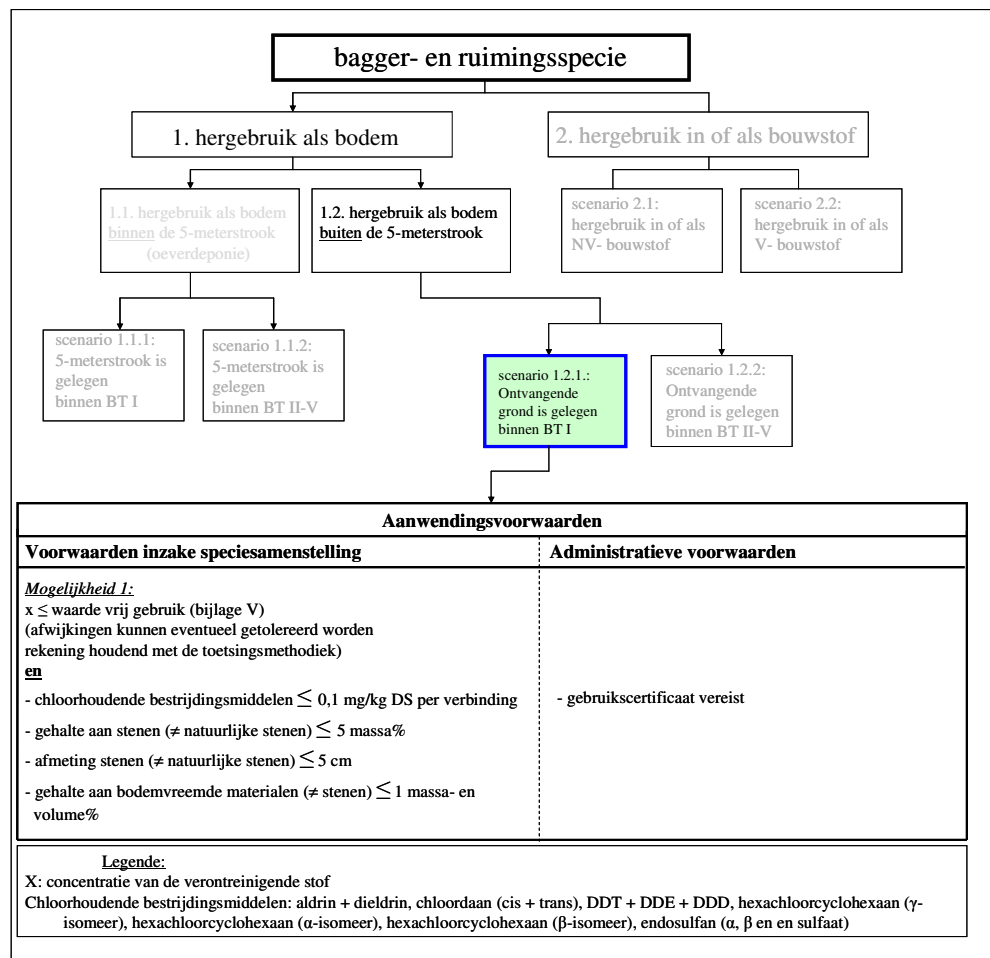

Figuur 3.3: Aanwendingsvoorwaarden scenario 1.1.2.

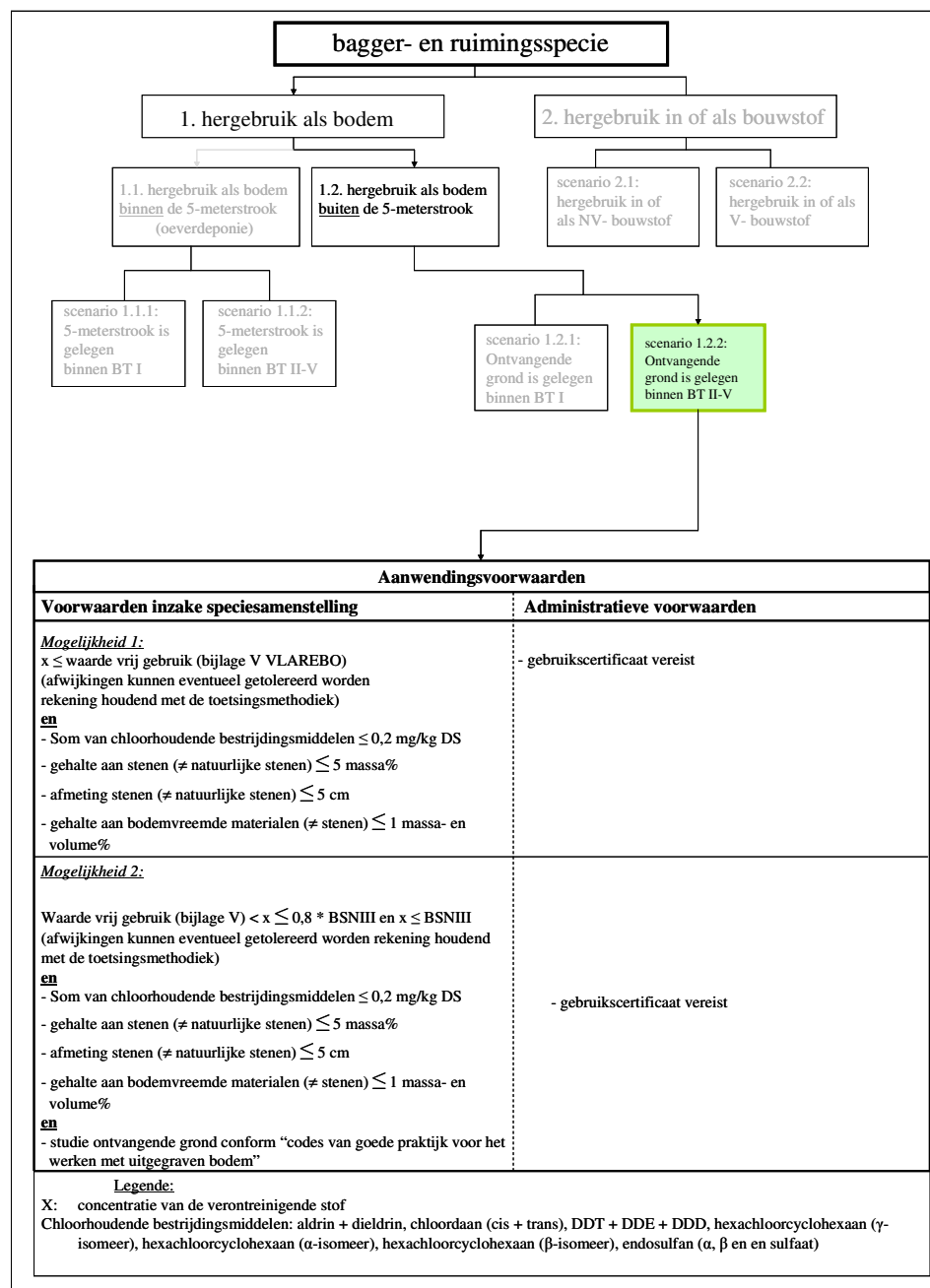
3.2.1.2 Hergebruik als bodem buiten de vijfmeterzone

In dergelijke gevallen moet steeds een gebruikscertificaat worden aangevraagd, ook voor specie die voldoet aan de grenswaarden voor vrij gebruik. Voor het gebruik van specie met een verontreinigingsgraad hoger dan grenswaarden voor vrij gebruik is steeds een studie van de ontvangende grond nodig waarbij aangetoond wordt dat wordt voldaan aan het principe van standstill. Deze studie moet worden uitgevoerd volgens de voorschriften zoals die gelden bij het droog grondverzet.

De OVAM kan in het kader van de evaluatie van de aanvraag voor het gebruikscertificaat bijkomende studies opleggen.

Figuur 3.4: Aanwendingsvoorwaarden scenario 1.2.1.

Figuur 3.5: Aanwendingsvoorwaarden scenario 1.2.2.

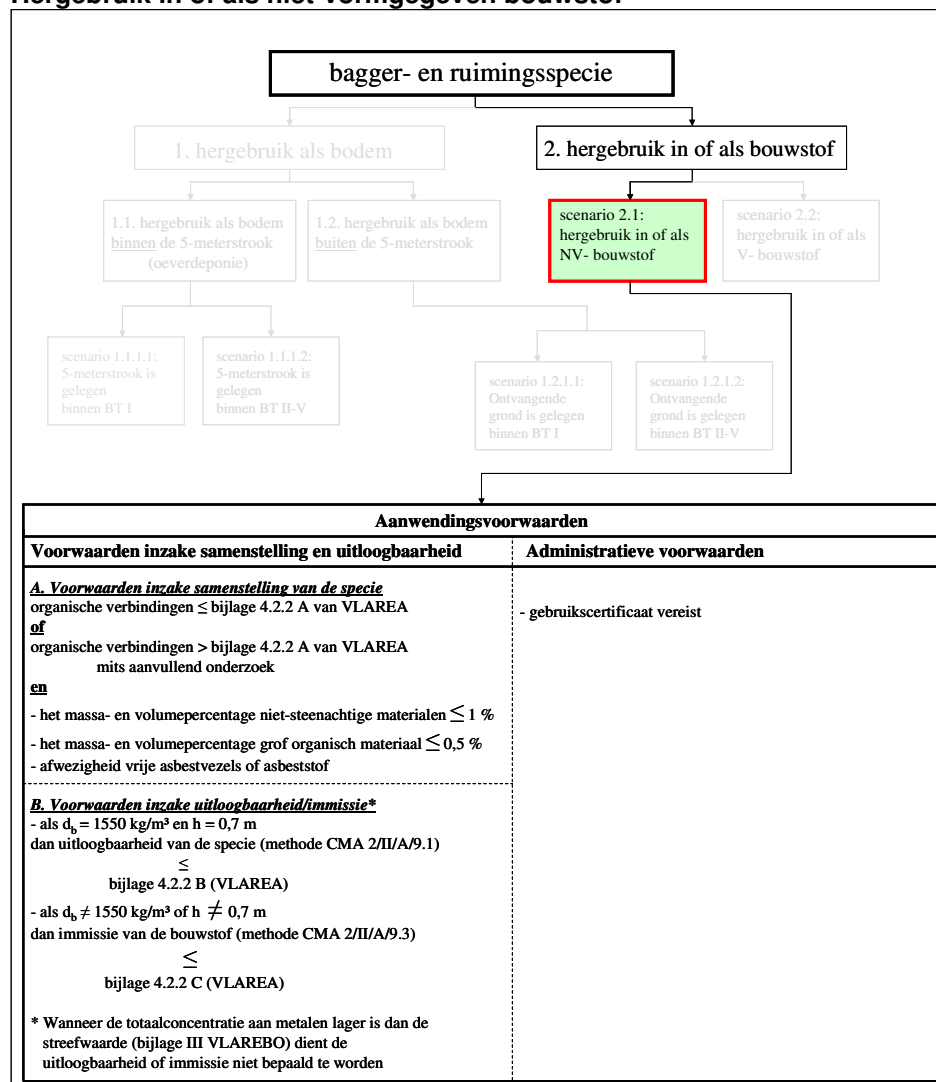
3.2.2 Voorwaarden met betrekking tot de aanwending van specie als bouwstof

De voorwaarden inzake het gebruik van bagger- en ruimingsspecie in of als bouwstof zijn bepaald in artikel 4.2.2.1 tot 4.2.2.3 van het VLAREA. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen twee types bouwstoffen, met name NV-bouwstoffen of niet-vormgegeven bouwstoffen en V-bouwstoffen of vormgegeven bouwstoffen.

De voorwaarden inzake samenstelling uitgedrukt als maximale totaalconcentraties en maximale uitloogbaarheid van verontreinigende stoffen om bagger- en ruimingsspecie als secundaire grondstof te gebruiken in of als bouwstof zijn bepaald in bijlage 4.2.2 van het VLAREA. Fig. 3.6 en 3.7 geven een overzicht van de specifieke voorwaarden die gekoppeld zijn aan het gebruik van bagger- en ruimingsspecie als bouwstof.

3.2.2.1

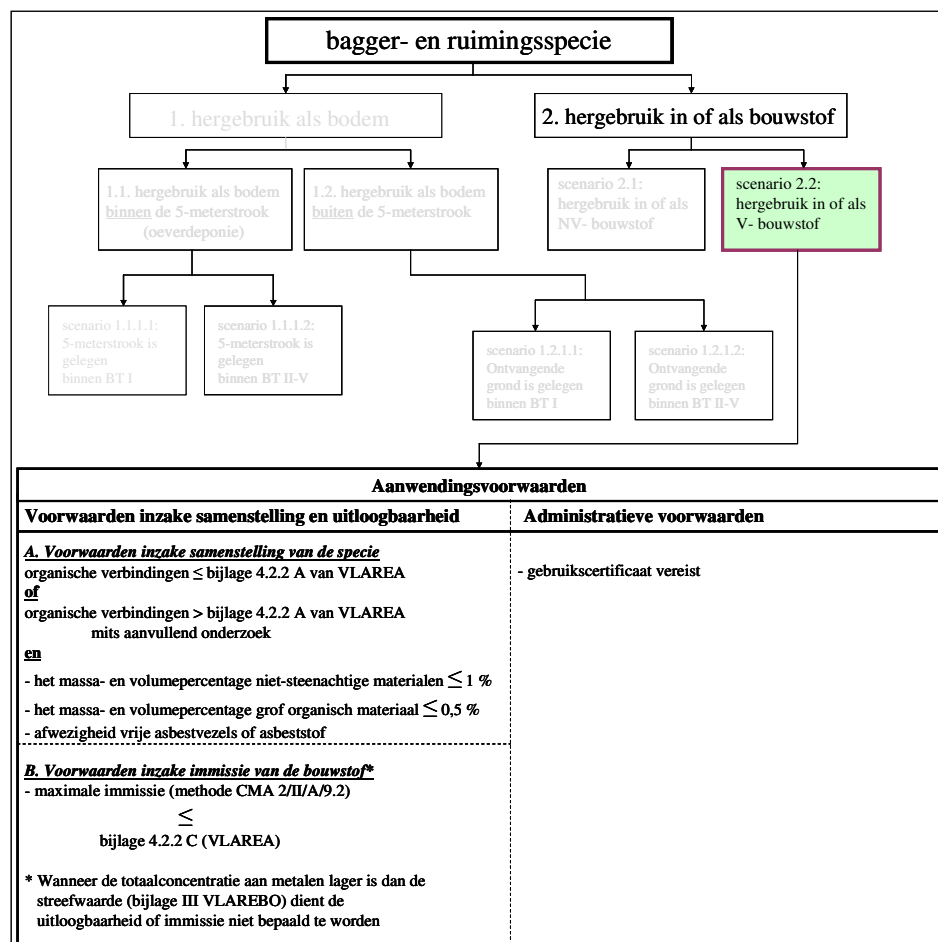
Hergebruik in of als niet-vormgegeven bouwstof

3.2.2.2

Hergebruik in of als vormgegeven bouwstof

Figuur 3.6: Aanwendingsvoorwaarden scenario 2.1

Figuur 3.7: Aanwendingsvoorwaarden scenario 2.2

4 Bepalingen inzake monsterneming, analyse en toetsing

4.1 Vrijstellingsdrempel voor monsterneming en analyse

Artikel 4.2.3.2, §4, van het VLAREA vermeldt het volgende:

“De code van goede praktijk met inbegrip van de monsterneming en analyseprocedure is niet nodig voor bagger- en ruimingsspecie, afkomstig uit oppervlaktewateren die uitsluitend als hemelwaterafvoer fungeren en waarin geen enkele lozing van afvalwater of verontreinigende stoffen gebeurt, is gebeurd of wordt verwacht sedert de laatste ruiming”.

De draagwijdte van dit artikel is niet meteen duidelijk omwille van de uiteenlopende interpretaties die gegeven kunnen worden aan de begrippen ‘hemelwater’ en ‘geen enkele lozing van afvalwater of verontreinigende stoffen’. Bij de interpretatie van deze begrippen wordt vooreerst gewezen op de definitie van hemelwater en afvalwater van VLAREM. Hemelwater wordt gedefinieerd als *“verzamelnaam voor regen, sneeuw en hagel met inbegrip van dooiwater”*. In de definitie van afvalwater (*“verontreinigd water waarvan men zich ontdoet, zich moet ontdoen of de intentie heeft zich van te ontdoen, met uitzondering van hemelwater dat niet in aanraking is geweest met verontreinigende stoffen”*) wordt uitdrukkelijk de uitzondering gemaakt van niet-verontreinigd hemelwater.

Artikel 4.2.3.2, §4, staat dus toe waterlopen die uitsluitend niet-verontreinigd hemelwater afvoeren, te ruimen en de specie te deponeren op de oever zonder voorafgaande monsterneming en analyse.

In de code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen (VMM, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) wordt alle hemelwater als niet-verontreinigd beschouwd, tenzij door de mens via vergunningsplichtige ingedeelde activiteiten stoffen aan het hemelwater worden toegevoegd. Op basis van deze redenering wordt geoordeeld dat het afstromende hemelwater van niet ingedeelde activiteiten niet-verontreinigd hemelwater en dus geen afvalwater is dat moet afgekoppeld worden van het rioleringsstelsel en afgevoerd moet worden naar oppervlaktewater.

Een uniform milieubeleid gebiedt om ook met betrekking tot artikel 4.2.3.2, §4, van het VLAREA deze zienswijze te hanteren. Dit betekent dat een ruiming van een oppervlaktewater waarin uitsluitend hemelwater toekomt waaraan geen stoffen zijn toegevoegd door een vergunningsplichtige activiteit, kan worden geruimd met deponie van de specie op de oevers zonder voorafgaande monsterneming en analyse. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor waterlopen die hemelwater ontvangen afstromend van snelwegen, gewestwegen en provinciale wegen. Dat afvloeiwat dat meestal geen behandeling via KWS-afscheider of dergelijke ondergaat, blijkt in de praktijk aanleiding te geven tot soms ernstig verontreinigde ruimingsspecie.

Meer concreet kunnen voor de toepassing van de in artikel 4.2.3.2, §4, van het VLAREA bedoelde drempel volgende criteria gebruikt worden:

- de waterloop is een niet- geklasseerde waterloop of een categorie 3-waterloop of,
- het gaat over een baangracht, uitgezonderd baangrachten langs primaire en secundaire wegen zoals gedefinieerd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

- en,
- er zijn geen lozingen andere dan hemelwater
 - er is zintuiglijk geen verontreiniging waar te nemen.

Het voorzorgsprincipe blijft steeds gelden zodat voor bepaalde gemeentewegen de noodzaak bestaat van voorafgaande monsterneming en analyse.

In die gevallen, en voor zover niet anders bepaald is in het bekkenbeheerplan of de als deelplannen hieraan toegevoegde deelbekkenbeheerplannen, kan onder de verantwoordelijkheid van de beheerder van de waterloop de ruiming met uitspreiding van specie op de oever gebeuren zonder dat een voorafgaande monsterneming en analyse nodig is. Met verantwoordelijkheid wordt bedoeld dat de toepassing van artikel 4.2.3.2, §4, van het VLAREA geen afbreuk doet aan de geldende grenswaarden voor het gebruik als bodem.

4.2 Doelstelling

Artikel 4.2.3.2, §1, van het VLAREA zegt het volgende:

§1. Bagger- en ruimingsspecie kan worden uitgespreid in een vijfmeterstrook op de oevers langs de waterloop waaruit de specie afkomstig is, of in een oeverzone voor zover deze uitzondering bepaald is in het definitief goedgekeurd bekkenbeheerplan of het definitief goedgekeurd deelbekkenbeheerplan mits een code van goede praktijk nageleefd wordt, die tegemoetkomt aan de volgende doelstellingen:

1° een representatieve monsterneming en analyse van de bagger- en ruimingsspecie;

2° een werkwijze voor het ontwateren en gecontroleerd afvoeren van specie die niet aan de normen voldoet, zodat betekenisvolle schade aan het milieu en verontreiniging van de bodem zo veel mogelijk wordt voorkomen.

De Vlaamse minister stelt de algemene code van goede praktijk vast inzake bagger- en ruimingsspecie en stelt hierbij de marges vast van verbijzonderingen in functie van specifieke gebieden en projecten. Deze algemene code bevat een regeling over het al dan niet beschouwen van de vijfmeterstrook en de oeverzone samen met de waterloop als één kadastrale werkzone.

Indien men moet rekening houden met de specifieke omstandigheden in bepaalde gebieden, verfijnt de waterloopbeheerder de algemene code van goede praktijk. De verfijnde code van goede praktijk moet ter goedkeuring aan de OVAM worden voorgelegd en geldt tot ze door de OVAM na overleg met de waterloopbeheerder wordt herroepen.

De monsterneming en analyse van bagger- en ruimingsspecie binnen deze code van goede praktijk heeft tot doel om na te gaan of de te ruimen bagger- of ruimingsspecie op de oever kan worden gedeponeed, hetzij met de bedoeling om de specie definitief als bodem op de oever te gebruiken, hetzij om de specie te ontwateren en daarna af te voeren. Aan de hand van de onder punt 4.4 vermelde bemonsteringsstrategie kan tevens een gebruikscertificaat voor toepassing van de specie als bodem of bouwstof bij de OVAM aangevraagd worden.

4.3 Vooronderzoek

Voorafgaand de feitelijke monsterneming is het noodzakelijk om alle voorhanden zijnde informatie die relevant is voor de kwaliteit van de ruimen of te baggeren specie te verzamelen. Desgevallend moet het te ruimen traject geïnspecteerd worden. Volgende gegevens worden in het vooronderzoek nagetrokken:

- de resultaten van reeds vroeger uitgevoerde analyses;
- de eventuele gegevens aanwezig in de waterbodembank;
- gegevens inzake de lozingen die in de betreffende waterloop gebeuren of gebeuren, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen:
 - lozingspunten van huishoudelijk afvalwater met een aanzienlijke vuilvracht (> 50 IE, indicatief);
 - lozingspunten van industrieel afvalwater;
 - andere verontreinigde grachten of waterlopen die samenvloeien met de te ruimen waterloop;
 - iedere andere toevoer van verontreinigingen (sluikstorten en dergelijke);
- gegevens inzake het in het verleden uitgevoerde ruiming.

Deze gegevens worden door de waterloopbeheerder bijgehouden per waterloop of (deel)bekken en worden systematisch aangevuld zodat éénmaal uitgevoerd de vooronderzoek niet steeds moet worden herhaald. De geïnventariseerde gegevens worden op termijn idealiter gekoppeld aan de waterbodembank.

Het vooronderzoek moet de waterloopbeheerder toelaten een eerste voorzichtige inschatting te maken van de te verwachten waterbodemkwaliteiten in het te ruimen/baggeren traject. Op basis hiervan kunnen de monsternemingpunten vastgelegd worden waarbij de onderlinge afstand tussen de punten varieert naargelang de te verwachten waterbodemkwaliteit. Desgevallend wordt op basis van het vooronderzoek geoordeeld dat de waterloop of ander waterlichaam vrijgesteld wordt van monsterneming en analyse in overeenstemming met artikel 4.2.3.2, §4, van het VLAREA (zie ook 4.1).

4.4 Bemonstering en monsterconservering

4.4.1 Onbevaarbare waterlopen

4.4.1.1 Vastleggen monsternemingpunten

Het basisprincipe bij de vastlegging van de monsternemingpunten is dat het te nemen staal representatief moet zijn voor het onderzochte traject. Dit principe kan geconcretiseerd worden aan de hand van de studie van de omgevingskenmerken op basis waarvan het te ruimen waterlooptraject ingedeeld wordt in verschillende deeltrajecten, waarbinnen verwacht wordt dat de waterbodem een gelijke chemische kwaliteit heeft.

In wat volgt worden een aantal stelregels opgegeven voor het vastleggen van de monsternemingpunten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- de onbevaarbare (lineaire) waterlopen (1ste, 2de en 3de categorie en niet-geklasseerde waterlopen met relevant debiet);
- de bredere (niet-lineaire) wateroppervlakken, al dan niet met stilstaand water (vijvers, poelen, wachtbekkens,...);

- grachten en niet-geklasseerde waterlopen zonder relevant debiet (baangrachten, perceelsgrachten, ...).

Voor de niet-geklasseerde waterlopen wordt een opsplitsing gemaakt die gebiedsspecifiek en situatieafhankelijk moet gebeuren. Het debiet van de niet-geklasseerde waterloop is hierin de belangrijkste parameter. Niet-geklasseerde waterlopen die aanzienlijk watervoerend zijn, moeten op eenzelfde manier behandeld worden als de geklasseerde waterlopen. Niet-geklasseerde waterlopen met een “grachtenkarakter”, waarbij gedurende een gedeelte van het jaar de waterkolom afwezig is, kunnen op eenzelfde manier als grachten onderzocht worden.

a) onbevaarbare, lineaire waterlopen

Voor onbevaarbare, lineaire waterlopen gelden volgende richtlijnen:

- op ieder te ruimen traject wordt een monsternemingpunt gelegd;
- tussen twee monsternemingpunten wordt een afstand gelaten van 600 m à 700 m, op voorwaarde dat er tussen deze twee punten geen relevante lozingen aanwezig zijn (in geval van overwelvingen kan hiervan afgeweken worden);
- stroomafwaarts van ieder relevant lozingspunt wordt een monsternemingpunt vastgelegd.

b) bredere (niet-lineaire) wateroppervlakken

Met deze rubriek worden naast stilstaande wateren zoals vijvers en poelen, ook verbredingen van de waterlopen zoals zand/slibvangen bedoeld. Het aantal waterbodemstalen hangt hier af van de oppervlakte die zal geruimd worden. In onderstaande tabel worden richtgetallen gegeven voor het aantal waterbodemstalen. Dit aantal kan verhoogd worden indien er duidelijke aanwijzingen zijn dat de kwaliteit van de waterbodem op sommige punten sterk afwijkend kan zijn.

Oppervlakte (ha)	Aantal mengmonsters
< 0.2	2 à 3
0.2 – 1	3 à 4
1 – 3	4 à 5
3 – 6	5 à 6

Het wateroppervlak wordt ingedeeld in verschillende compartimenten volgens het aantal te nemen mengmonsters. Voor geïsoleerde waterpartijen zoals vijvers of poelen kan de indeling willekeurig gebeuren. Wanneer het wateroppervlak rechtstreeks verbonden is met het hydrografisch netwerk worden de compartimenten loodrecht op de instroomrichting geplaatst. Door het vertragen van

de stroomsnelheid zal de afzetting van gesuspendeerd materiaal gefaseerd verlopen waarbij de zwaarste partikels en de grootste hoeveelheden zich afzetten in de directe omgeving van de instromingszone, het lichtere materiaal zet zich verderop af. Voor grote wachtbekkens kunnen de verschillende compartimenten een verschillende waterbodempkwaliteit vertonen.

c) Grachten en niet-geklasseerde waterlopen zonder relevant debiet

Grachten worden ook beschouwd als deel van het hydrografisch netwerk, maar onderscheiden zich van de geklasseerde waterlopen doordat vaak gedurende een gedeelte van het jaar er geen waterkolom aanwezig is. Naargelang de situatie betreft het hier stilstaand of stromend water en maakt de gracht al dan niet verbinding met grotere waterlopen. Indien lozingspunten op de gracht aanwezig zijn, dan hebben die vaak een kleinere vuilvracht. Grachten kunnen globaal beschouwd worden als nattere en drogere zones die gedurende bepaalde tijdstippen met elkaar in verbinding staan en waar mogelijke waterbodempverontreiniging zich zeer lokaal voordoet.

Grachten en niet-geklasseerde waterlopen zonder relevant debiet vormen een netwerk van relatief kleine “waterloopjes” die samen tientallen km te ruimen trajecten kunnen vertegenwoordigen. De bemonsteringsprocedure voor de waterbodemp van geklasseerde onbevaarbare waterlopen (zie a)) is hierdoor niet echt geschikt voor de bemonstering van dergelijk netwerk.

Grachten en niet-geklasseerde waterlopen zonder relevant debiet worden bemonsterd als een netwerk van grachten of, als er aanwijzingen zijn dat de waterbodemp van de gracht een andere samenstelling zal hebben of heeft van de rest van het stelsel, als individuele gracht.

1) Netwerk van grachten

Hieronder wordt verstaan grachten of kleinere niet-geklasseerde waterlopen waarop geen gekende lozingen andere dan deze van huishoudelijk afvalwater voorkomen, of grachten waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze gelijkmatig verontreinigd zijn (bijvoorbeeld in het geval van regionaal voorkomende verhoogde waarden).

Het netwerk van kleine waterloopjes bestaande uit grachten en/of niet-geklasseerde waterlopen zonder relevant debiet wordt ingedeeld in zones. Bij voorkeur worden deze zones zo gekozen dat de waterlopen binnen iedere zone met elkaar in verbinding staan en naar een gemeenschappelijk punt afwateren. Dit maakt dat de zones geen regelmatige vorm hebben maar begrensd zijn door lokale geografische verschijnselen (bijvoorbeeld geklasseerde waterlopen, belangrijke verkeersaders e.d.).

Hierbij moet opgemerkt worden dat bij de indeling in zones van de veronderstelling uitgegaan wordt dat er in de waterlopen geen lozingen van betekenis voorkomen. Voor waterlopen waarvan het vermoeden bestaat dat hun waterbodemp significant meer verontreinigd kan zijn dan deze van de overige waterlopen binnen dezelfde zone, hoort een apart monster genomen te worden. Hiervoor wordt verwezen naar de bemonsteringsprocedure voor individuele grachten (punt 2 hierna).

Per zone wordt één mengmonster genomen. In sterk vertakte beken- of grachtenstelsels geldt als richtlijn om één mengmonster te voorzien per stroomgebiedoppervlakte (zone) van maximaal 4 km² met maximaal 10 km te ruimen waterloop. Lokale omstandigheden, relevante actuele of historische

verontreinigingen kunnen een verfijnd waterbodemonderzoek afdwingen. Hierbij moet getracht worden een inschatting te maken van de zone waarin de vervuillingsbron een impact heeft of heeft gehad.

2) Individuele grachten

In tegenstelling tot permanent watervoerende waterlopen worden voor grachten en vergelijkbare niet-geklasseerde waterlopen (d.w.z. zonder relevant debiet) mengmonsters samengesteld per traject van maximaal 1 km. Lokale omstandigheden, relevante actuele of historische verontreinigingen kunnen een nog meer verfijnd waterbodemonderzoek afdwingen. Hierbij moet getracht worden een inschatting te maken van de zone waarin de vervuillingsbron een impact heeft of heeft gehad.

4.4.1.2 Bemonstering

4.4.1.2.1. Algemene principes

De waterbodembemonstering gebeurt volgens volgende algemene principes.

1. De monsternemingen gebeuren met een zuigerboor wanneer het verticale profiel van de waterbodem moet onderzocht worden of wanneer een representatief staal van een dikke specielaag (> 20 cm) moet genomen worden. Met de zuigerboor worden steekstalen genomen van waterbodems, zand- en slibvangen, dichtgeslibde kokers, ... Wanneer de consistentie van de waterbodem dit toelaat kan voor de bemonstering van dikkere specielaagen (<20 cm) ook een veenboor gebruikt worden. Voor vaste, gecompacteerde sedimentlagen kan ook een Edelmanboor aangewend worden.
2. Indien de bedding minder specie bevat (max. 20 cm), kan gebruik gemaakt worden van een Van-Veengrijper. Dunnere, sterk gecompacteerde sedimentlagen kunnen eveneens met een Edelmanboor bemonsterd worden.
3. Alle waterbodemstalen moeten in stroomopwaartse richting genomen worden.
4. De massa of het volume van elk deelmonster moet ongeveer gelijk zijn.
5. De bemonsteringsdiepte wordt rechtstreeks afgeleid uit de dikte van het te ruimen speciepakket. In de meeste gevallen zal geruimd en dus bemonsterd worden tot op de harde bodem.
6. Wanneer door het falen van het monsternemingapparaat een bepaalde fractie van het monster wegvloeit, mag dit monster geen deel uitmaken van het mengmonster. De monsterneming van dit deelmonster moet hernomen worden.
7. De deelmonsters worden samengevoegd zodat één enkel mengmonster tot stand komt.
8. Tijdens het transport wordt elk monster vervoerd in een daartoe geschikt, luchtdicht afsluitbaar recipiënt. Alle nodige voorzorgen moeten worden genomen om elke wijziging van de eigenschappen van het monster te voorkomen.
9. De recipiënten moeten geëtiketteerd worden zodat elk monster eenduidig te identificeren is.
10. Waterlopen tot 3m breed worden vanaf de oever bemonsterd. Waterlopen breder dan 3 met worden vanuit een boot of met een waadpak bemonsterd.

4.4.1.2.2. Samenstelling van een mengmonster

a) *onbevaarbare, lineaire waterlopen*

Voor onbevaarbare waterlopen in open bedding wordt er rond een monsternemingpunt een zone van 50m afgebakend waarin een mengmonster wordt ingezameld. Het mengmonster bestaat uit een 15 à 20 deelmonsters die genomen worden over de volledige lengte van de 50 m zone en met elkaar vermengd tot één homogeen waterbodemstaal. De monsterneming gebeurt via een zigzagpatroon over de volledige breedte van de waterloop en er wordt gewerkt van stroomaf- naar stroomopwaarts.

Bij de bemonstering van overwelfde waterlopen gebeuren de monsternemingen ter hoogte van toegangskamers, toegangspotten of mangaten en ter hoogte van het begin en het einde van de overwelling. Het mengmonster bestaat uit ten minste 10 deelmonsters. Bij ontdubbeling van de overwelling worden in elke koker afzonderlijke mengmonsters genomen.

b) *Bredere (niet-lineaire) wateroppervlakken*

In elk compartiment wordt een mengmonster ingezameld dat uit 15 à 20 deelstalen bestaat.

c) *Grachten en niet-geklasseerde waterlopen zonder relevant debiet*

1) **Netwerk van grachten**

Om een voldoende representatief mengmonster te bekomen, wordt langs alle te ruimen grachten, om de 150 m een monstersteek genomen. Alle binnen de zone genomen steken worden tot één mengmonster vermengd.

2) **Individuele grachten**

De mengmonsters worden samengesteld per traject van maximaal 1 km. De mengmonsters bestaan uit 15 à 20 deelstalen die homogeen verspreid over het volledige traject genomen zijn

4.4.2 Bevaarbare waterlopen

4.4.2.1 Bemonsteringsmethode

1. Dikte te baggeren laag \leq 30 cm

- ponton met graaftuig
- Van Veenhapper
- zuigerboor

2. Dikte te baggeren laag $>$ 30 cm

- ponton met graaftuig
voordeel: snelle actie mogelijk indien reeds ter plaatse
nadeel: onnauwkeurig
- zuigerboor
voordeel: nauwkeuriger, bemonstering mogelijk vanaf de wal
nadeel: beperkte waterdiepte

- verbuisde boring vanaf ponton (vb vibro corer, beekersampler)
voordeel: waterdiepte minder beperkend
nadeel: omslachtig, duur, niet inzetbaar op kleine rivieren

4.4.2.2 Bemonsteringsfrequentie

1. Inventarisatie

- aantal monsters in functie van de afstand: per 2 km, 10 grepen of DM (deelmonsters) gespreid over 100 m = 1 MM (mengmonster)
- door de geringe stroming in een kanaal is de specievermenging eerder beperkt, zodat een gelijkmatiger spreiding van de bemonstering is aangewezen, eventueel rekening houdend met instroom

2. Baggerwerken voor onderhoud en infrastructuur

Het aantal mengmonsters (N) en deelmonsters (D) wordt in functie van het volume (V, in m³) bepaald.

$$N = V / (V \times 0,08 + 3000)$$

$$D = N \times 3$$

4.4.2.3 Analysefrequentie

1. Analyses bij inventarisatie

Per MM wordt er 1 analyse uitgevoerd.

2. Analyses bij baggerwerken (onderhoud en infrastructuur)

Zie onderstaande tabel voor het gemiddelde aantal te analyseren MM. Per MM worden er minstens drie DM genomen. De keuze van de DM en de samenstelling van MM gebeurt in functie van de veldwaarnemingen

volume specie V (in m ³) < of =	aantal mengmonsters = $V / (0,08V + 3000)$	aantal = 3N
5.000	1	3
9.000	2	6
14.000	3	9
21.000	4	12
29.000	5	15
40.000	6	18
56.000	7	21
79.000	8	24
118.000	9	27
196.000	10	30
431.000	11	33
1.000.000	12	36

Tabel: Aantal analyses bij baggerwerken (onderhoud en infrastructuur)

3. Afperking

Bij vaststellen van sterke verontreiniging wordt afperking (mogelijk achteraf) gevraagd. Dit mag gebeuren op basis van bestaande deelmonsters of op basis van een nieuwe bemonstering.

4.5 Analyse

4.5.1 Analysemethoden

Het analyserend labo moet afhankelijk van het te analyseren parameterpakket erkend zijn voor de uitvoering van het analysepakket 2 (bodems), 3.1 (secundaire grondstoffen: anorganische parameters algemeen), 3.2 (secundaire grondstoffen: anorganische parameters specifiek) en 3.3 (organische parameters algemeen) conform afdeling 7.1 en 10.3 van het VLAREA.

Monsterconservering en analysemethoden moeten gebeuren in overeenstemming met de bepalingen en richtlijnen van de erkenning en het CMA (Compendium voor monsterneming en analyse). Het CMA is terug te vinden op www.vito.be.

De lijst met erkende laboratoria is terug te vinden op www.ovam.be.

4.5.2 Te analyseren parameters

4.5.2.1 Standaardanalysepakket voor waterbodemonderzoek

Op basis van de gegevens uit de waterbodembank van de VMM wordt voor de analyse van bagger- en ruimingsspecie de lijst van genormeerde parameters herleid tot volgend standaardanalysepakket:

- metalen (Pb, Zn, Cd, Cu, Ni, As, Hg en Cr);
- minerale olie;
- PCB's;
- PAK's;
- organochloorbestrijdingsmiddelen.

Voor toetsing aan normen voor gebruik als bodem moeten met oog op correctie van de grenswaarden ook steeds het gehalte aan klei, organische stof en pH-KCl worden bepaald.

Bij de genormeerde parameters die niet in het standaardanalysepakket zijn opgenomen, wordt het volgende genoteerd:

Het standaardanalysepakket wordt afhankelijk van de locatiespecifieke omstandigheden aangevuld met verdachte parameters. Meer bepaald parameters waarvan de beheerder aan de hand van vroegere analyses gegevens uit de waterbodembank of kennis van relevante lozingspunten weet dat ze in het concreet geval wel relevant zijn. Als vertrekpunt geldt daarvoor de lijst van parameters die genormeerd is in bijlage V van het VLAREBO.

4.5.2.2 Ad hoc verfijning van het analysepakket voor waterbodemonderzoek

Het standaardanalysepakket voor waterbodems kan in concrete gevallen verder worden beperkt. De beperking van de te analyseren parameters gebeurt in overleg met en mits schriftelijk akkoord van de OVAM op vraag van de waterloopbeheerder en kan ook per waterloop of (deel)bekken worden vastgelegd in de verfijnde code van goede praktijk.

4.5.3 Geldigheidsduur van de analyses

In principe gebeuren de bagger- of ruimingswerken binnen het jaar waarin de analyses zijn uitgevoerd.

Als deze termijn overschreden wordt, moet de waterloopbeheerder rekening houden met het feit dat de beschikbare resultaten misschien niet meer representatief zijn voor de actuele situatie. Dit is onder meer afhankelijk van de aard van de waterloop, de lozingen die erin gebeuren,...

Aan de hand van een steekproef, waarbij niet noodzakelijk de volledige monsterneming moet worden herhaald, kan worden nagegaan of de beschikbare resultaten nog representatief zijn.

Wanneer de resultaten ouder dan drie jaar zijn, wordt in principe de monsterneming volledig overgedaan. Dit doet evenwel geen afbreuk aan de geldigheidsduur van het gebruikscertificaat dat in de regel voor een termijn van vijf jaar wordt verleend. In dat geval moeten inzake analyses de bepalingen van het certificaat worden gevolgd.

Deze richtlijnen inzake geldigheidsduur doen geen afbreuk aan de conclusies van de voorstudie en inzake de te analyseren parameters.

4.6 Toetsingsmethodiek normen

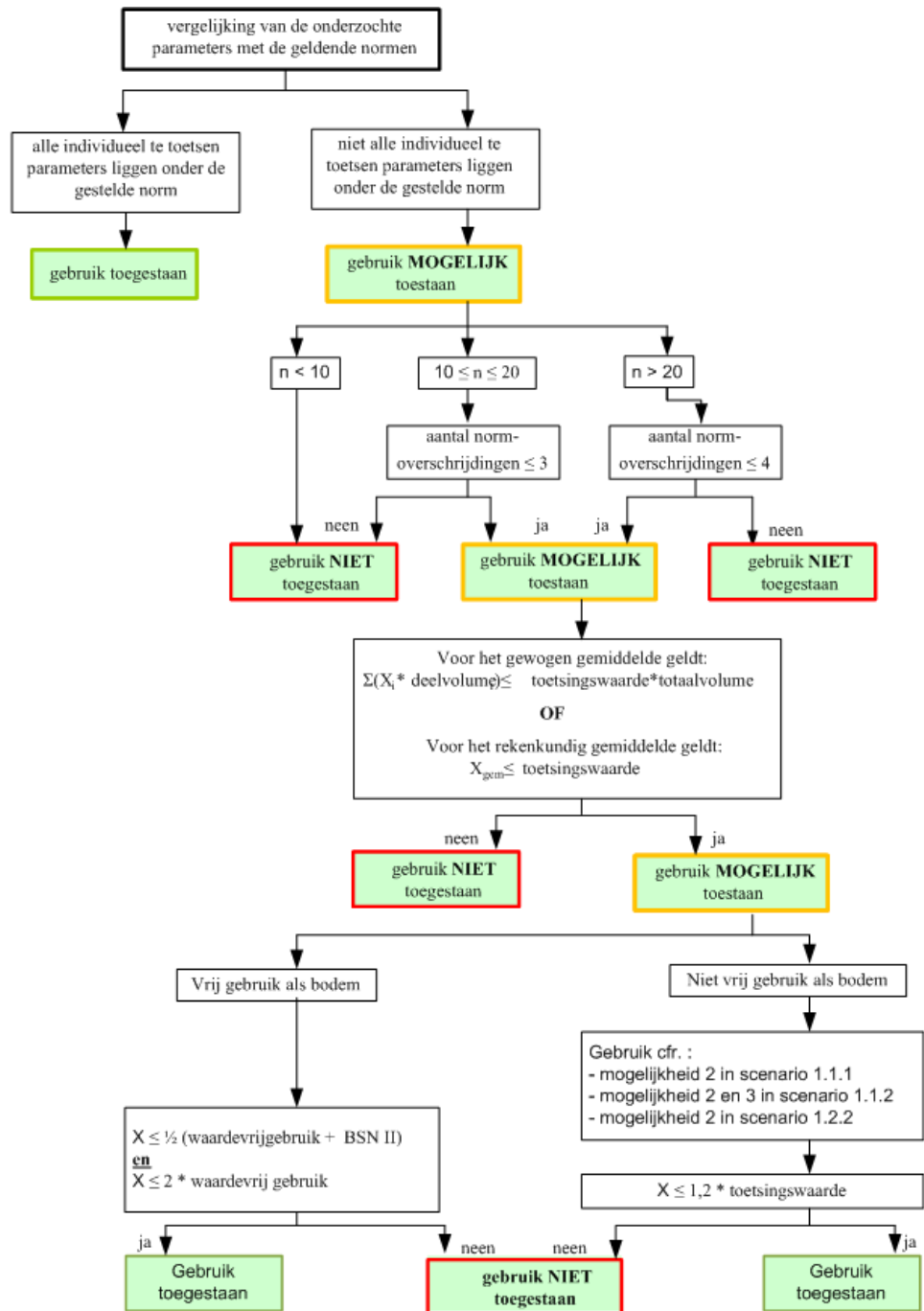
Elk analyseresultaat wordt gekenmerkt door een meetfout die voortkomt uit de heterogeniteit van de te bemonsteren speciepartij, uit de bemonsteringswijze zelf, uit de monsterconservering en uit de analytische meting. Om te vermijden dat een speciepartij foutief wordt afgekeurd voor een specifiek gebruiksdoeleinde wordt een toetsingsmethodiek opgesteld die rekening houdt met deze meetonzekerheid.

De regel is dat iedere analyse aan de geldende grenswaarden moet voldoen. Daarbij kan worden rekening gehouden met de foutmarge van de betreffende analysemethode. Voor grensgevallen gebeurt de toetsing in overleg met de OVAM. De beheerder van de waterloop vestigt er de aandacht op wanneer hij de resultaten bezorgt aan de OVAM zoals bedoeld in artikel 4.2.3.2, §2, van het VLAREA.

Voor de beoordeling van resultaten die niet aan de norm voldoen, wordt als volgt te werk gegaan.

Eerst wordt nagegaan of het om een homogene partij specie gaat en of het resultaat thuishoort in een reeks van resultaten (minstens drie mengstalen) waarbij het gewogen gemiddelde voor elke parameter van de ganse partij steeds onder de geldende toetsingswaarde moet liggen. In dat geval kan het normoverschrijdende resultaat worden geëvalueerd aan de hand van het schema in figuur 4.1. Gewogen gemiddelde betekent dat ieder analyseresultaat in rekening wordt gebracht in verhouding tot het corresponderende deelvolumen.

Indien het resultaat een puntanalyse betreft, wordt aan de hand van bijkomende analyses (minstens twee bijkomende analyses, alleen uit te voeren voor de betreffende parameter) nagegaan of het bekomen resultaat reproduceerbaar is en of de aangetroffen verontreiniging kan worden afgeperkt. Op voorwaarde dat het rekenkundige gemiddelde van de eerste analyse samen met de twee bijkomende analyses beneden de geldende norm ligt kan het eerst gevonden normoverschrijdend resultaat worden geëvalueerd aan de hand van figuur 4.1.

Legende :
 n : aantal onderzochte parameters
 X : concentratie van de verontreinigde stof
 BSN : bodemsaneringsnorm in bijlage V van het VLAREBO overeenkomstig het bestemmingstype

Figuur 4.1 Toetsingsmethodiek normen bagger- en ruimingspecie

5 Bepalingen bij de oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie

Artikel 4.2.3.2, §2, van het VLAREA zegt het volgende:

§2. Voorafgaand aan de bagger- of ruimingswerken wordt de te ruimen bagger- of ruimingsspecie bemonsterd en geanalyseerd volgens de goedgekeurde code van goede praktijk. De gegevens inzake herkomst, inclusief de analyseresultaten, de geschatte hoeveelheid en de bestemming van de bagger- of ruimingsspecie worden uiterlijk 30 kalenderdagen voor de aanvang van ieder bagger- of ruimingswerk bezorgd aan de OVAM en aan het gemeentebestuur op het grondgebied waarvan de bagger- of ruimingsspecie zal worden uitgespreid, en zijn ter inzage van het publiek. De geplande aanvangsdatum wordt daarbij uitdrukkelijk vermeld.

5.1 Geldende normering bij oeverdeponie

Onder oeverdeponie wordt verstaan deponie binnen de vijfmeterstrook met uitsluiting van de oeverzones (zie in dat verband 2.2.3). Voor zowel de voorwaarden inzake speciesamenstelling als de administratieve voorwaarden verbonden aan oeverdeponie wordt verwezen naar hoofdstuk 3. Bij de toetsing aan de normering kunnen de analyseresultaten geëvalueerd worden rekening houdend met de toetsingsmethodiek onder 4.6.

5.2 Bepaling van de kadastrale werkzone bij oeverdeponie

Artikel 158 7° van het VLAREBO definieert kadastrale werkzone als volgt:

kadastrale werkzone:

zone die vastgesteld is in het kader van eenzelfde project en die bestaat uit een geheel van gronden met soortgelijke kenmerken. Het betreft kenmerken die een betekenisvol effect op het milieu hebben of een betekenisvol risico voor de volksgezondheid inhouden

Bij de evaluatie van de analyseresultaten en het nagaan van de mogelijkheid om specie op de oever te deponeren kan, voor de specie die niet voldoet aan de richtwaarden van het VLAREBO, tevens rekening worden gehouden met het begrip kadastrale werkzone zoals gedefinieerd in hoofdstuk XIII van VLAREBO. In dergelijke gevallen is in ieder geval steeds een gebruikscertificaat vereist.

In geval van bagger- en ruimingsspecie kan de definitie van kadastrale werkzone als volgt worden toegepast. Er wordt daarbij opgemerkt dat de toepassing van de definitie van kadastrale werkzone bij oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie verschilt van de toepassing van de definitie in het kader van het droog grondverzet. Om spraakverwarring te voorkomen wordt daarom in het kader van het VLAREA en deze code gesproken van de 'kadastrale werkzone bij oeverdeponie'.

1. In het geval van een afgebakende werkzone

Er is sprake van een werkzone wanneer de bagger- of ruimingsspecie binnen de werkzone van een project blijft, bijvoorbeeld de uitvoering van een oeverversteving of beschoeiing waarbij de bagger- of ruimingsspecie in die oeverversteving terecht komt of binnen het tracé van de waterloop blijft, of het

aanleggen van een kade in een waterloop waarbij bagger- of ruimingsspecie als opvulmateriaal wordt aangewend.

2. In het geval van deponie binnen de vijfmeterstrook

In het geval wanneer de waterloop en de oever/vijfmeterstrook gelijke milieukenmerken vertonen en er dus geen betekenisvolle nadelige en relevante effecten op het milieu en op het gewenste natuurdoeltype en geen betekenisvolle risico's voor de volksgezondheid zijn, is er sprake van één kadastrale werkzone bij oeverdeponie.

Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen drie gevallen.

A. De vijfmeterstrook ligt binnen bestemmingstype I

De waterloop en de oever/vijfmeterstrook vertonen "gelijke milieukenmerken" als de samenstelling van de waterbodem voldoet aan de voorwaarden voor vrij gebruik van uitgegraven bodem (VLAREBO, bijlage V).

B. De vijfmeterstrook ligt binnen bestemmingstypes II tot V en de specie heeft een verontreinigingsgraad < 80 % BSN type II en < BSN type III

Bij werken met uitgegraven bodem is de kadastrale werkzone gelijk aan de projectzone als de uit te graven grond 80 % van de bodemsaneringsnorm voor bestemmingstype II niet overschrijdt.

Tenzij er hiervoor tegenindicaties zijn, worden de milieukenmerken van waterbodem en oever als gelijk beschouwd. In dit geval moet geen onderzoek van de oever gebeuren.

Het ontbreken van tegenindicaties moet bij de aanvraag van het gebruikscertificaat gemotiveerd worden.

Er kan o.a. aangenomen worden dat de milieukenmerken* van waterbodem en oever gelijk zijn als:

- er in het verleden regelmatig ruimingsspecie op de oever gedeponeerd is,
- de oever regelmatig door de waterloop wordt overstroomd,
- het sediment in de waterloop ontstaan is als gevolg van afkalvende oevers,
- ...

In geval van mogelijke tegenindicaties is deponie op de oever slechts aanvaardbaar indien de verontreinigingsgraad van de specie lager is dan die van de oever en moet bijgevolg steeds een vergelijkend onderzoek van de waterbodem en oever gebeuren (zie verder: 'karakterisatie van de ontvangende oever' en 'toetsingswijze voor concentratie in de specie t.o.v. concentraties in de ontvangende grond').

C. De vijfmeterstrook ligt binnen bestemmingstypes III tot V en de specie heeft een verontreinigingsgraad > 80 % BSN type II en < BSN III.

* Het betreft kenmerken die een betekenisvol effect op het milieu hebben of een betekenisvol risico voor de volksgezondheid inhouden, cf. begrip 'soortgelijke kenmerkingen' in de code van goede praktijk – afbakenen kadastrale werkzone (www.ovam.be).

In dat geval is deponie op de oever slechts aanvaardbaar indien de verontreinigingsgraad van de specie lager is dan die van de oever en moet bijgevolg steeds een vergelijkend onderzoek van de waterbodem en oever gebeuren.

Steeds geldt als randvoorwaarde dat de concentratie van elk van de verontreinigende stoffen in de geruimde/gebaggerde specie lager moet zijn dan 80% van de bodemsaneringsnorm van het toepasselijke bestemmingstype van de ontvangende grond en lager moet zijn dan de bodemsaneringsnorm voor bestemmingstype III.

Voor PCB's en OCP's zijn momenteel de bodemsaneringsnormen nog in opmaak. In afwachting van de normen kan de toetsing gebeuren in overleg met de OVAM.

Deze uitzondering kan in ieder geval slechts worden toegepast op voorwaarde dat de verontreiniging beneden de grenswaarde van 80 % van de bodemsaneringsnorm blijft, die geldt voor de plaats waar de specie zou worden gedeponieerd en lager ligt dan de bodemsaneringsnorm van bestemmingstype III.

Ook in deze gevallen moet, wanneer de specie een verontreinigingsgraad boven de bodemsaneringsnorm (bijlage V) bezit, steeds een gebruikscertificaat worden bekomen.

Karakterisatie van de ontvangende oever

De ontvangende oever is de vijfmeterstrook waar eventuele deponie zal plaatsvinden. De karakterisatie van de ontvangende oever kan worden uitgevoerd door hetzelfde labo dat de bemonstering van bagger- of ruimingsspecie doet. De tussenkomst van een erkende bodemsaneringdeskundige is niet vereist.

De analyses van de bodemstalen hebben alleen betrekking op die stoffen, waarvoor in de geruimde of gebaggerde specie overschrijding van 80 % BSN type II aangetroffen zijn en op de parameters organische stof, kleigehalte en pH-KCl als dit nodig is voor de normberekening.

De karakterisatie van de ontvangende oever kan worden uitgevoerd door het labo dat instaat voor de bemonstering en analyse van de bagger of ruimingsspecie.

De bemonsteringsstrategie is als volgt:

- Per 500 meter wordt 1 mengstaal genomen. Elk mengstaal bestaat uit ten minste 3 en ten hoogste 5 deelstalen.
- De boringen worden gelijkmatig uitgezet binnen deze 500 m. Er wordt geboord tot op een diepte van 50 cm. Binnen deze 50cm wordt geen rekening gehouden met eventuele gelaagdheid van de bodem.
- Per boring wordt 1 deelstaal genomen.

Het labo staat in voor een redelijke en gelijkmatige verspreiding van de boringen langsheen de waterloop.

Indien bovenstaande bemonsteringsstrategie niet gevolgd wordt, kan het labo i.s.m. de waterloopbeheerder geval per geval een voorstel tot bemonstering van de oever uitwerken. Dit voorstel wordt voorgelegd aan de OVAM.

Toetsingswijze voor concentratie in de specie t.o.v. concentraties in de ontvangende grond

De individuele analyseresultaten worden getoetst aan 80 % van de overeenkomstige bodemsaneringsnorm, na correctie voor organische stof (%) en kleigehalte (%) en pH-KCl.

De toetsing van de voorwaarde dat de concentraties in de gebaggerde of geruimde specie de concentraties op de ontvangende oever niet mogen overschrijden, gebeurt stofgroep per stofgroep.

Als stofgroepen* worden onderscheiden:

- metalen;
- minerale olie;
- PCB's;
- OCP's;
- PAK's;
- BTEX's.

Per stofgroep worden de waargenomen concentraties in zowel de bagger- en ruimingsspecie als in de ontvangende grond gedeeld door hun overeenkomstige norm voor vrij gebruik (VLAREBO bijlage V) (na bodemtypecorrectie). Per stofgroep wordt dan de hoogste verhouding in de gebaggerde of geruimde specie vergeleken met de hoogste verhouding van de ontvangende oever. Is de waarde in de gebaggerde of geruimde specie hoger dan de ontvangende oever, dan kan geen deponie worden toegestaan.

Voorbeeld.

De te baggeren specie (2% organische stof, 10% klei en pH-KCl van 5) is aangerijkt aan Cd en benzo(a)pyreen.

- Cd: 2,1 mg/kg,
bijlage V: 1,2 mg/kg
80% BSN II: 1,6 mg/kg
80% BSN III: 4,8 mg/kg
- benzo(a)pyreen: 0,8 mg/kg
bijlage V: 0,03 mg/kg
80% BSN II: 0,4 mg/kg
80% BSN III: 2,89 mg/kg

De ontvangende oever (2% organische stof, 10% klei en pH-KCl van 5) is aangerijkt aan Zn en benzo(a)pyreen en gelegen in bestemmingstype III.

- Zn: 720 mg/kg
bijlage V: 230 mg/kg;
80% BSN II: 266,40 mg/kg
80% BSN III: 266,40 mg/kg
- benzo(a)pyreen: 0,9 mg/kg
bijlage V: 0,3 mg/kg
80% BSN II: 0,4 mg/kg

* Zie standaardprocedure oriënterend bodemonderzoek (www.ovam.be)

80% BSN III: 2,89 mg/kg

1. Randvoorwaarde

80% BSN II < concentraties aangerijkte parameters in specie (Cd en benzo(a)pyreen) < 80% BSN III

2. Toetsing stofgroep per stofgroep

- metalen

specie: $2,1/1,2 = 1,75$ (Cd is meest relevante parameter)

ontvangende oever: $720/230 = 3,1$ (Zn is meest relevante parameter)

- PAK's

specie: $0,8/0,03 = 26,6$

ontvangende oever: $0,9/0,03 = 30$

3. Besluit

Voor beide aangerijkte stofgroepen (metalen en PAK's) is de verhouding in de ontvangende oever groter dan de verhouding in de specie. Oeverdeponie is toegelaten.

3. In het geval van gebruik als bodem buiten de vijfmeterstrook

In dat geval moet steeds een studie van de ontvangende grond gebeuren volgens de regels die gelden bij het droog grondverzet.

5.3 Bepalingen bij de uitvoering van de feitelijke oeverdeponie

Bij de feitelijke ruiming wordt de specie gelijkmatig over beide oevers uitgespreid verdeeld. Daarbij wordt rekening gehouden met de plaatselijke omstandigheden en de bepalingen van het bekkenbeheerplan en indien van toepassing, de opgelegde bepalingen van de natuurvergunning.

6 Bepalingen bij de on-site natuurlijke ontwatering en gecontroleerd afvoeren van specie

6.1 Regelgeving bij de on-site ontwatering van specie

Artikel 4.2.3.2, §5, van het VLAREA zegt het volgende:

§5. Bagger- en ruimingsspecie die niet voldoet aan de in de code van goede praktijk opgenomen normen voor het gebruik als bodem, maar waarvan de verontreiniging lager is dan 80% van de geldende saneringsnormen, bepaald in bijlage IV van het VLAREBO, mag met het oog op de ontwatering ervan en in afwachting van de afvoer ervan op de oevers van de waterloop worden gedeponeerd op voorwaarde dat de nodige maatregelen worden getroffen opdat de bagger- en ruimingsspecie niet vermengd wordt met de onderliggende bodem en op voorwaarde dat de specie binnen twee maanden vanaf de bagger- of ruimingswerken wordt afgevoerd naar een daartoe vergunde inrichting. De werkwijze daartoe moet deel uitmaken van de code van goede praktijk, bedoeld in §1. Een concreet voorstel van werkwijze maakt deel uit van de informatie die voor de aanvang van de bagger- of ruimingswerken aan de OVAM moet worden bezorgd, zoals bepaald in §2 hierboven.

Overeenkomstig de voormelde bepalingen van het VLAREA mag ruimingsspecie die niet voldoet aan de normen voor gebruik als bodem, maar waarvan de verontreiniging lager is dan 80 % van de bodemsaneringsnorm, onder bepaalde voorwaarden op de oever worden gedeponeerd met het oog op de ontwatering en afvoer ervan.

Dit impliceert dat voor dergelijke ontwatering geen verdere milieuvergunning of stedenbouwkundige vergunning nodig is.

Deze mogelijkheid doet evenwel geen afbreuk aan de bepalingen van het natuurdecreet (bijvoorbeeld vergunningsplicht vegetatiewijziging) of van het geldende bekkenbeheerplan dat de deponie van specie in bepaalde oeverstroken kan verbieden.

De on-site natuurlijke ontwatering van specie gebeurt volgens de voorschriften vermeld in punt 6.2. Wanneer de uitvoeringswijze afwijkt van deze vermeld onder punt 6.2 wordt de goedkeuring van de OVAM gevraagd. Een afwijkende uitvoeringswijze kan ook worden opgenomen in een verfijning van de algemene code van goede praktijk. In de verfijnde code, die geldt voor een bepaalde waterloop of (deel)bekken, kunnen de zones worden afgebakend die voor de ontwatering zullen worden gebruikt.

6.2 Voorschriften bij de on-site ontwatering van specie

Ontwatering op de oever is slechts mogelijk en toegelaten indien de specie op die wijze op een korte termijn (binnen de twee maand) kan worden (ontwaterd en) afgevoerd en indien dat kan gebeuren zonder vermenging met de onderliggende bodem.

Daarbij moet bijgevolg worden rekening gehouden met de seizoensomstandigheden en met de plaatselijk omstandigheden. De betreffende oever moet voldoende draagkrachtig zijn om er de specie zonder vermenging te kunnen op deponeren. De oever moet tevens voldoende vlak zijn en zo worden

gehouden tijdens de werken (keuze van aangepaste graafmachines). Ten slotte moet een goede ontwatering en afwatering van het uitsijpelende water naar de waterloop worden verzekerd. Om een vermenging met de onderliggende bodem te voorkomen kan het aanbrengen van een scheidingslaag (bijvoorbeeld een geotextiel of een zandlaag) worden overwogen, zonder dat dit een verplichtende maatregel is.

Het is toegelaten om specie in bepaalde oeverstroken te verzamelen op voorwaarde dat dit tot de vijfmeterstrook beperkt blijft en in een laagdikte die een vlotte ontwatering toelaat (grootteorde 25 cm).

Het is steeds verboden specie in- of onder te graven, ook al is het maar tijdelijk.

7 Procedure van noodruiming

7.1 Regelgeving bij de procedure van noodruiming

Artikel 4.2.3.2, §8, van het VLAREA zegt over noodruiming het volgende:

§8. De procedure voor noodruiming wordt beschreven in de algemene code van goede praktijk, evenals de eventuele verfijning ervan. De procedure moet aan volgende bepalingen voldoen. Specie die ontstaat ten gevolge van noodruiming of noodzakelijke waterbeheersingswerken die ter voorkoming of terugdringing van de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten de overstromingsgebieden, onmiddellijk moeten uitgevoerd worden mag op de vijfmeterstrook langsheen de waterloop gedeponeerd worden onder de volgende voorwaarden:

- de nodige maatregelen worden getroffen opdat de specie niet vermengd wordt met de onderliggende bodem;*
- onmiddellijk worden representatieve monsters genomen zoals beschreven in de code van goede praktijk;*
- er wordt onmiddellijk een proces-verbaal van monsterneming overgemaakt aan de OVAM en aan de betrokken gemeentebesturen;*
- specie die niet voldoet aan de gestelde voorwaarden inzake samenstelling, wordt binnen de twee maanden afgevoerd naar een daartoe vergunde inrichting.*

7.2 Voorschriften bij de uitvoering van noodruiming

Vooreerst wordt er van uitgegaan dat noodruiming beperkt blijven tot situaties die per definitie niet steeds kunnen worden voorzien. Indien het over regelmatig weerkerende en min of meer te voorziene ruiming gaat moeten de regels worden gevolgd inzake deponie op de oever (in functie van ontwatering of definitief).

In de andere gevallen worden voor de deponie van specie op de oever de bovenvermelde regels die gelden voor ontwatering van slib op de oevers in acht genomen.

Binnen de week na uitvoering van de noodruiming wordt aan de OVAM en de gemeente een verslag bezorgd met vermelding van de aard van noodruiming, de hoeveelheden (bij benadering) die werden geruimd, de plaats waar de specie werd gedeponeerd (bij voorkeur aan de hand van de aanduiding op een topografische kaart of stratenplan). Het in artikel 4.2.3.2, §8, van het VLAREA vermelde proces-verbaal van monsterneming wordt als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Op basis van de analyseresultaten wordt nagegaan wat met de ruimingsspecie kan gebeuren.

Indien de specie voldoet aan de toepasselijke grenswaarden voor het uitspreiden van de specie op de oever wordt dit aan de OVAM gemeld, samen met een kopie van de analyseresultaten.

Indien de specie moet worden afgevoerd geldt als regel dat dit binnen een termijn van twee maand moet gebeuren. In geval van overmacht kan in overleg met de OVAM besloten worden om deze termijn te verlengen.

Indien de specie na ontwatering in aanmerking komt voor rechtstreeks hergebruik mits een gebruikscertificaat, moet het certificaat worden aangevraagd uiterlijk binnen de twee maand na het uitvoeren van de noodruiming. De specie wordt dan afgevoerd binnen twee maand na de beslissing over het aangevraagde certificaat.

De voormelde regels inzake noodruiming doen geen enkele afbreuk aan maatregelen die zich opdringen in geval van calamiteiten en de planning en regelgeving dienaangaande.

Bijlage: Voorbeeld aanplakbiljet oeverdeponie

GEMEENTE

BEKENDMAKING

RUIMING VAN DE

.....

MET UITSPREIDING VAN RUIMINGSPRODUCTEN OP DE OEVERS

Het gemeentebestuur deelt mee dat door(1)

met als adres

de zal geruimd worden waarbij de ruimingsproducten

op de aangelande percelen zullen gedeponeerde worden (art. 17, wet van 28/12/67).

De ruiming zal aanvangen op(2)

De gegevens zoals bedoeld in art. 4.2.3.2 §6 van het VLAREA (3) zijn ter inzage

op het gemeentehuis, bij het opdrachtgevend Bestuur en bij de OVAM (4).

Te, op

(1) opdrachtgevend Bestuur

(2) de ruiming kan ten vroegste aanvangen 30 kalenderdagen na de datum van aanplakking (art. 4.2.3.2 §6, VLAREA)

(3) code van goede praktijk, herkomst, analyseresultaten, geschatte hoeveelheid en bestemming van de specie

(4) Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van _____ houdende vaststelling van de algemene code van goede praktijk inzake bagger- en ruimingsspecie zoals bepaald in artikel 4.2.3.2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2003 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en –beheer.

Brussel,

De Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur,

Hilde CREVITS